

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 28 MEI 1930

No. 752

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welleren Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

27 MEI 1930.

De kleine toename van de geldvraag aan het einde der vorige berichtswEEK, was deze week weder geheel verdwenen. De callrente daalde weder tot $\frac{3}{4}$ pCt. en particulier disconto liep van $2\frac{3}{16}$ tot $2\frac{1}{16}$ pCt. terug. Toch is de vraag naar wissels niet groot en verschillende regelmatige koopers onthouden zich vrijwel geheel. Zoodra dus het aanbod toeneemt of koopers zich verder terugtrekken, loopt de koers weder op of moet men tot den volgenden dag wachten. Hierdoor steeg gisteren de rente weder tot $2\frac{1}{8}$ à $2\frac{3}{16}$ pCt. terwijl ook callgeld meer gezocht was en tot 1 à $1\frac{1}{4}$ pCt. opliep. De prolongatierente noteerde $2-2\frac{1}{4}-2\frac{3}{8}-2$ pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van ruim f 200.000 te zien. De beleeningen blijken met f 800.000 te zijn teruggelopen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad steeg met f 400.000. De post papier op het buitenland geeft een teruggang van f 500.000 te zien, terwijl de diverse rekeningen onder het actief met ruim f 1 miljoen blijken te zijn genomen.

De biljettencirculatie daalde met f 11,7 miljoen. Het tegoed van het Rijk vertoont een vermeerdering

van f 22,7 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 10,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 300.000 meer dan verleden week. Het dekkingspercentage is ruim 53.

* * *

De afgelopen week heerschte er op de wisselmarkt een onprettige stemming. Ondanks de geldruimte zijn de koersen van de hoofddeviezen omlaag gelopen. Het Pond kwam van 12.08 $\frac{1}{2}$ op 12.07 $\frac{1}{2}$, terwijl de Dollar van 2.4875 tot op 2.4858 daalde. Dollars in Londen noteerden tenslotte 4.8594 na eerst van 4.8597 op 4.8612 gekomen te zijn. Marken liepen van 59.34 op 59.31 terug (Ponden tegen Marken 20.36 $\frac{1}{4}$). Fransche Francs lager 9.74 $\frac{1}{2}$ na 9.75 $\frac{1}{2}$. De Pondenkoers in Parijs verbeterde van 123.90 tot 123.95. Onzeker waren nog steeds de Zwitsersche Francs; hoewel de schommelingen niet groot waren, veranderde de koers meestal tamelijk onverwacht. De slotnotering was 48.10. Peseta's kwamen van 30.40 op 30.27 $\frac{1}{2}$. De overige deviezen fluctueerden niet noemenswaard.

Door den flauweren Pondenkoers zijn de marges voor de termijnen wat grooter geworden; de noteringen voor één- en driemaands waren resp. $\frac{5}{16}-\frac{3}{8}$ en $\frac{9}{16}-\frac{1}{2}$ c. agio. Dollars noteerden voor dezelfde termijnen ongeveer pari en 3—1 c. disagio, terwijl de Marken resp. $2\frac{1}{2}-1\frac{1}{2}$ en $6\frac{1}{2}-5\frac{1}{2}$ c. onder den contanten koers deden.

LONDEN, 26 MEI 1930.

Nadat in het begin van de vorige week geld eenigszins meer gezocht was, hetgeen men meende te kunnen toeschrijven aan de groote goud- en dus geldonttrekkingen voor Frankrijk, werd tegen het einde der week de positie toch weder gemakkelijker. Ook ditmaal wordt verwacht, dat het einde der maand geen bijzondere moeilijkheden met zich mede zal brengen. De vraag naar goud is voor het oogenblik geëindigd, ofschoon het Zuid-Afrikaansche goud morgen wel voor Duitsche rekening zal worden genomen. De koers op Deutschland sluit op ongeveer 20.36.

De discontomarkt had een zeer kalm verloop. Wel werd nog gesproken over een mogelijke verlaging van het officieel disconto op Donderdag l.l., maar behalve op dien dag, toen de notering tot $2\frac{1}{8}$ pCt. verflauwde, was de prijs de geheele week $2\frac{3}{16}$ pCt.

SAMENWERKING IN DE EUROPEESCHE KUNSTZIJDE-INDUSTRIE.

De gedrukte stemming op de internationale kunstzijdemarkt is voor een niet gering gedeelte toe te schrijven aan de herhaalde mislukking van de onderhandelingen tusschen de Europeesche kunstzijdeproducenten om tot overeenstemming over de verdeling der markten te geraken. Er bestaat weinig kans, dat deze onderhandelingen, die reeds vanaf het vorig jaar met tusschenpoozen worden gevoerd, binnenkort resultaat zullen afwerpen. Tot goed begrip van deze kwestie is het noodig, vooraf de situatie in de Europeesche kunstzijde-industrie nader te beschouwen.

De moeilijkheden, waarvoor de kunstzijde-industrie in Europa zich op het oogenblik geplaatst ziet, vloeien in hoofdzaak uit twee factoren voort, nl. uit de hoge invoerrechten, die de meeste landen heffen en de lage productiekosten als een gevolg van de lage loonen in Italië, België en Frankrijk.

De plaats, die Nederland als kunstzijde produceerend land inneemt, kan niet beter geïllustreerd worden dan uit de productie per hoofd van de bevolking, zooals deze in het onderstaand staatje is weergegeven.

Productie en verbruik:
(per hoofd in KG.)

	Productie	Verbruik
Nederland	1.27	0.17
Zwitserland	1.26	0.70
België	1.01	0.55
Italië	0.65	0.29
Engeland	0.51	0.43
Frankrijk	0.41	0.30
U.S.A.	0.37	0.41
Duitschland	0.34	0.38
Oostenrijk	0.27	0.19
Canada	0.17	0.26
Japan	0.11	0.11
Tsjecho-Slowakije	0.09	0.27

Volgens deze opstelling staat dus ons land, wat de productie per hoofd betreft, bovenaan en met volvoering moge dan ook geconstateerd worden, dat Nederland ondanks hoge tariefmuren voor zijn producten in het buitenland een goeden afzet vindt.

Intusschen maakt onze kunstzijde-industrie een ware uitzondering op alle overige buitenlandse industrieën, wat haar afzetmogelijkheden betreft. Onze industrie wordt door geen rechten beschermd, terwijl er momenteel geen kunstzijde produceerend land is, dat geen invoerrechten heft.

Om een beeld te krijgen van den omvang van deze rechten voor de Nederlandsche importeurs, behoeven wij slechts den marktprijs voor een bepaalde kwaliteit zijde voor elk land te plaatsen naast het invoerrechtcijfer. Berekent men nu procentueel welke afrek verschuldigd is voor elk land, dan komen wij tot de volgende opstelling:

Landen	Invoerrechten	Prijs 150 l Normaalin betr. Land incl. invoerr. p. KG.	Invoerr. in % v. d. verkoop-prijs
Zweden	2 Kr. p. KG.	Zw. Kr. 7.75	26
Denemarken	22 %	Dn. Kr. 7.10	18
Duitschland	60 pf. p. KG.	RM. 6.60	9
Engeland	2/- per lb.	p. lb. 4/6	44
België	7½ Fr. p. KG.	B. Frs. 70.—	10½
Frankrijk	16¼ Fr. p. KG.	Frs. 36.—	45
Oostenrijk	95 goldheller p. KG.	Z. Frs. 8.95	11
Hongarije	1 goud Kr. p. KG.	" 8.95	12
Spanje	1.75 goud Pes. p. KG.	Pes. 14.—	19
Portugal	Esc. 0.60 p. KG.	F. 5.96	27
Italië	3 Lire p. KG.	Lire 30.—	40
Tsjecho-Slow.	Kc. 10.50 p. KG.	Z. Frs. 9.52	17
Finland	F. Mk. 49.— p. KG.	F. 6.75	45
Polen	Zl. 880 p. 100 KG.	\$ 3 08	33
Zwitserland	Z. Frs. 2.— p. 100 KG.	Z. Frs. 8.—	0.25
U. S. A.	\$cent 45	\$ 1.10	41
Canada	17½ %	\$ 0.82 p. lb.	15
Argentinië	Pesos 0.6624 p. KG.	4/10 p. lb.	25
Brazilië	20 %	4/2 " "	17
Chili	9 pence p. KG.	4/5 " "	7½

INHOUD.

	Blz.
SAMENWERKING IN DE EUROPEESCHE KUNSTZIJDE-INDUSTRIE door <i>Th. H. Bernsen</i>	484
De kosten van het afbetalingsstelsel door <i>Mr. Fr. W. Fischer</i>	485
Agentschappen in Engeland en dubbele inkomstenbelasting door <i>Mr. W. Roosegaard Bisschop</i>	487
Wettelijke regeling van het accountantswezen door <i>Prof. Mr. C. W. de Vries</i>	489
Het Jaarverslag van De Nederlandsche Bank 1929-1930	489
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Samenwerking van Circulatiebanken door <i>Prof. Dr. E. Salin</i>	492
AANTEEKENINGEN:	
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek	493
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	493
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	494
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	495
Postchèque en Girodienst	495
Rijkspostspaarbank	495
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	495
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	495
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

Australië	11 %	3/11 p. lb.	10
China	10 %	2/10 " "	9
Japan	125 Yen p. 60 KG.	4/9 " "	41
Br. Indië	7½ %	2/9½ " "	7

Hierbij valt op te merken, dat de strijd achter de tariefmuren tegen de invoeren, defensief en offensief gevoerd werd.

Defensief door de prijzen te verlagen, offensief door zich hogere invoerrechten te verzekeren, waarop de importeur slechts — tot zekere grens bereikt is — kon antwoorden met — lagere prijzen.

Het zwaard, dat men echter ophief tegen de importeurs, door de tariefmuren te verhoogden, bleek in sommige landen zich tegen de beschermde industrie zelf te keeren. Er vestigden zich nl. tal van nieuwe ondernemingen in de U.S.A., Frankrijk en Italië om van het beschermend recht tijdig te kunnen profiteren. Door het ontbreken van beschermende rechten wordt ongeveer 60 pCt. van het verbruik van kunstzijde in ons land ingevoerd, zoodat slechts 40 pCt. van de consumptie, die wij hoogstens op 1.500.000 KG. kunnen stellen, voor de Nederlandsche fabrieken overblijft. Aangezien de Nederlandsche fabrieken circa 9 miljoen KG. kunstzijde voortbrengen, moeten zij 7.500.000 KG. of wel 95 pCt. van haar productie exporteerden naar andere landen, die juist door hoge invoerrechten dezen afzet trachten te belemmeren.

Het grootste gedeelte van onzen uitvoer gaat naar Duitschland, een van de zeer weinige landen in Europa, dat betrekkelijk een laag invoerrecht heft. Duitschland, dat ongeveer 40 pCt. van zijn consumptie invoert, wordt door import van producten uit Italië overstromd, dat eenerzijds door hoge invoerrechten buitenlandschen afzet onmogelijk maakt en anderzijds door lage loonen — een zeer belangrijke factor in den kostprijs van kunstzijde — het buitenland een scherpe concurrentie aandoet.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat in Duitschland stemmen opgaan tot verhooging van het invoerrecht tot afweer, vooral van den Italiaanschen invoer. Hoewel deze verhooging reeds de volle instemming heeft gevonden bij de Reichswirtschaftsrat, is invoering door de handelsverdragen met Italië en Zwitserland voorloopig niet mogelijk. Maar een andere belangrijke gebeurtenis, die de Deutsche kunstzijde-industrie een eenigszins andere plaats geeft tegenover haar concurrenten, is de overeenkomst tusschen producenten en verbruikers, die onlangs tot stand is gekomen en waarover in dit weekblad reeds een en

ander is medegeedeeld¹⁾. Deze overeenkomst zal de positie van de Deutsche kunstzijde-industrie in de internationale kartelonderhandelingen ongetwijfeld versterken, want zij is vooral gericht tegen de Soie de Chatillon — een van de grootste Italiaansche concurrenten van de Deutsche industrie — aan wie, volgens courantenberichten, ook het afspringen van de jongste onderhandelingen is te danken.

Italië behoort met Engeland en Frankrijk tot de landen, die den invoer van kunstzijde onmogelijk hebben gemaakt, en toch meenen recht te hebben hun aandeel in den overigen afzet te moeten verkrijgen. De uitvoercijfers dezer landen wijzen erop, dat Engeland praktisch geen kunstzijde uitvoert, doch dat daarentegen Frankrijk en Italië met een uitvoer van resp. 6 miljoen KG. en 17 miljoen KG. hieraan deelnemen, hetgeen dus in totaal van de nog resteerende 150 miljoen KG. 15 pCt. bedraagt.

Dit vormt een der grootste moeilijkheden, die heden ten dage ondervonden worden en die om een bevredigende oplossing vragen.

* * *

Ongetwijfeld zijn de conventies, die er met enkele fabrieken van enkele groepen bestaan, en de belangengemeenschappen, die men nationaal en internationaal binnen de groepen der groote kunstzijdeproducenten, heeft afgesloten, van veel beteekenis, omdat deze het groote aantal producenten tot enkele groepen van producenten terugbrengen.

Toch lijkt het ons, dat vooreerst gestreefd zal moeten worden om in de betreffende landen zélf eerst een overeenstemming te bereiken met alle producenten, hetgeen dus kortweg hierop neerkomt, dat men enkele nationale conventies of kartels zou krijgen. In Duitschland schijnt men in dezen wel op den goeden weg te zijn, zulks in navolging van de in 1928 bestaande Deutsche conventie, waardoor dan in elk geval een eenheid van producenten per land is verkregen.

Het zal ongetwijfeld aan de internationale marktverhoudingen een bijzonderen steun kunnen geven, indien zulke nationale conventies eveneens in de andere produceerende landen: Amerika, Engeland, Italië, Frankrijk, om niet van Zwitserland en België te spreken, tot stand zouden komen.

Daartoe zal dan in elk land een overeenstemming noodig zijn, dat men tot een productie „bestand” komt, d.w.z. dat men niet tot uitbreiding zijner capaciteiten zal overgaan, anders dan eventueel in verhouding van de bestaande productiemogelijkheden der fabrieken.

Mochten wij zoover gekomen zijn, dan ligt het voor de hand, dat wij een stap nader gebracht zijn om tot een vaststelling van behoorlijke marktprijzen per land te komen, die dan noodzakelijkerwijze rekening zal moeten houden met de bestaande invoerrechten, waarbij echter dan de vaststelling dier prijzen een zoodanige zal moeten zijn, dat een evenwichtstoestand gecreëerd wordt tusschen de exportmogelijkheden naar de verschillende landen.

Wij mogen het vertrouwen hebben, dat de belangen, die de groote concerns in de verschillende landen door hun participaties hebben, er toe kunnen leiden, dat de funeste invloed, zoowel van de protectionistische politiek als van een ongezonde prijsnotering wordt gebroken. Wij mogen het vertrouwen hebben, dat het gezond verstand van de leiders onzer internationale industrieën in dezen zal zegevieren, eerder althans dan, blijkens de uitkomsten van de gehouden internationale conferentie inzake de protectionistische politiek, waarbij slechts 6 der 27 staten bereid gevonden werden om het bekende „Douane-Bestand” aan te gaan, van de diverse regeeringen te verwachten is.

TH. H. BERNSEN.

Breda, Mei 1930.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 7 Mei 1930.

DE KOSTEN VAN HET AFBETALINGSSTELSEL.

De meeste bezwaren, die men tegen het afbetalingsstelsel hoort aanvoeren, zullen door verschillende personen uiteenlopend gewaardeerd worden al naar gelang van karakteraanleg, gehechtheid aan traditie en maatschappelijk inzicht; er is er echter één, waarbij deze factoren geen rol schijnen te spelen, nl. dat betreffende de kosten, die aan het stelsel verbonden zijn. Hier toch lijkt het, alsof men met een eenvoudige rekensom te doen heeft: het afbetalingsstelsel maakt de prijzen hooger; het eischt een grootter offer voor het verkrijgen van dezelfde bevrediging; het is derhalve in strijd met het economisch principe.

Juist omdat dit argument zoo eenvoudig lijkt, kan het de moeite loonen, eens na te gaan, welke waarde er in werkelijkheid aan is toe te kennen.

Ruw geschat kan men zeggen, dat bij koopen op afbetaling de prijzen der goederen gemiddeld met 7 tot 10 pCt. worden verhoogd, daarbij aangenomen, dat de afbetaling in één jaar plaats heeft. Het kan in dit verband van nut zijn, een statistiek weer te geven, die enkele jaren geleden in Amerika is gemaakt. Deze statistiek geeft voor de goederen, welke in 1925 op termijnbetaling verkocht zijn, de prijzen aan, die ervoor zijn gemaakt en die waarvoor zij bij contanten verkoop te krijgen zouden zijn geweest. De bedragen luiden in millioenen dollars:

	Op afbetaling	Contant
Automobielen (nieuwe en gebruikte)	3.780	3.523
Meubelen en aanverwante artikelen	789	700
Piano's	234	203
Gramofoons	174	160
Radiotoestellen	181	169
Wasmachines	104	95
Stofzuigers	56	51
Naaimachines	106	90
Gaskachels en fornuizen	27	25
Koelinstallaties	16	14
Juvelen en galanterieën	108	100
Kleederen	282	275
Verbeteringen aan onroerend goed	108	100
Tractors	75	71
Andere landbouwwerktuigen	31	28
Alle overige goederen	108	100
Totaal	6.179	5.704

Deze statistiek leert ons verschillende interessante dingen. In de eerste plaats de onjuistheid van de nu en dan verkondigde stelling, dat de kosten van het afbetalingsstelsel voor het grootste deel mede door den contanten koper worden gedragen.

In de tweede plaats toont zij aan, dat de artikelen, die zuiver luxe-artikelen zijn, bij den verkoop op afbetaling belangrijker in de minderheid zijn.

In de derde plaats bevestigt zij bovenvermelde opgave omtrent het percentage der kosten. Weliswaar geeft zij den duur der contracten niet aan, zoodat men niet zuiver kan berekenen, met welk bedrag de prijzen worden verhoogd ingeval van afbetaling in 12 maanden; men kan er dit bedrag echter toch wel eenigszins uit afleiden.

Men ziet uit de statistiek nl., dat de kosten het hoogst zijn bij naaimachines en piano's en het laagst bij kleeren. Dit is te verklaren uit het feit, dat eerstgenoemde goederen, die weinig aan slijtage onderhevig zijn, zonder groot risico op langen termijn in huurkoop verstrekt kunnen worden, terwijl dat met laatstgenoemde categorie niet het geval is; daar pleegt de afbetaling dan ook in 10 weken plaats te hebben (Ten payment plan).

Bij een regelmatigen omzet van 6.179 millioenen dollar in één jaar, waarbij dus in elke maand een even groot bedrag wordt omgezet, zou het uitstaande bedrag, ingeval van afbetaling in 12 maanden, op het einde van het jaar ca. 3.347 millioenen dollar bedragen. Het bedroeg echter, blijkens dezelfde statistiek, 2.638 millioenen dollar, zoodat men kan aannemen, dat de duur der credieten naar verhouding korter was en wel ca. 9½ maand. Waar de kosten nu over dit tijdsverloop 475 millioenen dollar, d.i. ca. 8½ pCt. van den

contanten prijs, bedroegen, zou men daaruit moeten afléiden, dat zij bij afbetaling in een jaar ca. 10.5 pCt. beliepen.

Hierbij is echter, zooals gezegd, uitgegaan van de onderstelling, dat de omzet over de verschillende maanden gelijk is verdeeld, hetgeen in werkelijkheid niet het geval is. Houdt men in het oog, dat automobielen, die naar hun waarde berekend meer dan de helft van de op afbetaling verkochte goederen uitmaken, zeker niet het meest verkocht worden in de laatste maanden van het jaar, dan wordt daardoor ten deele het betrekkelijk lage cijfer aan uitstaande credieten aan het einde van het jaar verklaard, zoodat in werkelijkheid de duur der credieten wel iets langer dan 9½ maand zal zijn geweest. Het is dan ook een feit, dat autocredieten zoo in de Vereenigde Staten als bij ons meestal een looptijd van minstens 12 maanden hebben. Houdt men dat in het oog, dan zal een kostenbedrag van 10½ pCt. te hoog blijken en kan men dus wel aannemen, dat ook ginds de kosten door-eengenomen bij een financieering voor den duur van 12 maanden minder dan 10 pCt. zullen bedragen.

De vraag is nu maar: door wien worden deze kosten betaald? Verhoogen zij eenvoudig zonder meer de prijzen der waren, of wordt dit effect wellicht door andere factoren geheel of gedeeltelijk gecompenseerd?

Ten aanzien van *automobielen* kan eigenlijk niemand dit meer in ernst als een vraag beschouwen. Men heeft in Amerika becijferd, dat, terwijl men in het algemeen thans voor een dollar $\frac{3}{5}$ kan koopen van wat men er in 1914 voor ontving, men bij aankoop van een auto daarvoor bijna $\frac{1}{6}$ meer krijgt dan in dat jaar. Het is van weinig belang of deze cijfers nu precies juist zijn; wanneer men in het oog houdt, dat in de productie en den verkoop van auto's, met inbegrip van de bedrijven, die van de automobielen-industrie afhankelijk zijn, naar schatting bijna $\frac{1}{6}$ van de bevolking der Ver. Staten direct of indirect een bestaan vindt; dat er 22 miljoen auto's in gebruik zijn; dat de auto-industrie in 1927, niettegenstaande haar geweldigen omvang, een schuld had van slechts 90 miljoen dollar, en dat deze enorme ontwikkeling slechts mogelijk is geweest, dank zij het afbetalingsstelsel, dan moet het iedereen duidelijk zijn, dat de kosten van dit stelsel althans voor deze soort goederen geheel in het niet zinken bij de prijsvermindering, die het heeft tot stand gebracht en de andere voordeelen, die er, o.a. ook in den vorm van verbetering van het wegnnet, gemakkelijker verplaatsbaarheid van arbeidskrachten, verruiming van afzetgelegenheid voor landbouw en veeteelt enz., voor de gemeenschap uit zijn voortgevloeid.

Hetzelfde is, zij het dan lang niet in dezelfde mate, met verschillende andere artikelen het geval. Wanneer men het lijstje der op afbetaling verkochte artikelen nagaat, zal men zien, dat bij de meeste daarvan een vermeerdering van den omzet kan leiden tot verder doorgevoerde rationaliseering in de productie en daardoor tot lagere prijzen. Als voorbeeld kan ik o.a. nog het artikel *stofzuigers* noemen.

Volgens de statistiek worden er in Duitschland van dat artikel jaarlijks drie kwart miljoen stuks vervaardigd, terwijl van den verkoop 70 à 75 pCt. op afbetaling geschiedt.

De BEWAG (Berliner Elektrizitätswerke A.G.) begon dit artikel in 1926 op afbetaling te verkoopen. Binnen drie maanden had zij 18.000 bestellingen, terwijl de omzet in 1927 steeg tot 111.000 en in 1928 tot 170.000 stuks.

Ten aanzien van de voortbrenging van *meubelen* heeft de meerdere omzet nog niet in belangrijke mate tot de opkomst van een grootbedrijf geleid. Hier schijnt zich echter een ontwikkeling van anderen aard te voltrekken. Men heeft althans in Duitschland geconstateerd, dat in dit bedrijf onder den invloed van een grootere vraag een toenemende arbeidsverdeling valt waar te nemen, in dien zin, dat de verschillende

fabrieken zich meer en meer gaan specialiseeren op bepaalde soorten van meubelen. Het behoeft wel geen betoog, dat ook deze arbeidsverdeling, vooral doordat zij tot besparingen leidt ten aanzien van het in machines geïnvesteerde kapitaal, tot lagere prijzen kan leiden.

Anderzijds brengt de ontwikkeling van dergelijke takken van industrie bovendien dit voordeel met zich, dat zij de werkgelegenheid vermeerderd en daardoor de koopkracht van de bevolking doet stijgen.

In ons land zijn de voornaamste industrieën, welke bij het afbetalingsstelsel belang hebben, die welke zich bezighouden met de fabricage van radiotoestellen, -lampen en luidsprekers, slagerij- en winkelmachines, rijwielen, waschmachines (niet alleen de kleinere voor de huishouding, maar ook de groote wasscherijmachines), drukkerijmachines, electro- en andere motoren, autobanden en andere auto-onderdelen, kleedingstukken en meubelen. In de meeste van deze industrieën zal de grootere omzet op den duur tot lagere prijzen kunnen en moeten leiden.

* * *

Laten wij echter eens aannemen, dat de kosten, die uit het afbetalingsstelsel voortvloeien, niet op de een of andere wijze worden gecompenseerd, maar ten volle op den prijs drukken; ook dan zullen er tal van gevallen zijn, waarin deze prijsverhoging niet plaats heeft ten koste van de maatschappelijke welvaart.

In de eerste plaats behooren hiertoe natuurlijk die gevallen, waarin iemand in staat is, zich door middel van koopen op afbetaling een of andere bron van inkomsten te scheppen. De voorbeelden liggen voor het grijpen; men denke bijv. aan dengeen, die zich een of meer wagens, die hij niet contant zou kunnen koopen, op afbetaling aanschafft om een expeditie-onderneming te beginnen; deggen die op deze wijze in het bezit komt van een bakkerij-inventaris, van een winkelinstallatie, van een chirurgisch- of tandheelkundig instrumentarium, van een auto voor bezoeken van zijn cliëntèle en vele andere meer.

In de tweede plaats de gevallen, waarin iemand wel contant zou kunnen koopen, maar daarvoor geld aan zijn zaak zou moeten onttrekken, hetgeen voor hem onvoordeelig zou zijn, omdat hij daardoor zijn zaak zou verzwakken of omdat hij met het geld meer kan verdienen, dan de prijsverhoging, die hij bij koop op afbetaling betaalt. Men denke hier bijv. aan den kleinen industrieel of koopman, die zijn huisinrichting op afbetaling koopt.

In de derde plaats die gevallen, waarin de consument door dit stelsel in het bezit komt van nuttige goederen, die hij contant in het geheel niet zou kunnen aanschaffen. Menig arbeider bijv. die ver van zijn werk woont ziet zich voor de keus geplaatst, of een abonnement op een tram- of autobusdienst te nemen, of een rijwiel op afbetaling te koopen. Het laatste kan voor hem veel voordeliger zijn; het rijwiel toch verschaft hem tevens lichaamsbeweging en ontspanning en als het slechts eenige malen per dag gebruikt wordt, duurt het heel wat langer dan een tramabonnement van denzelfden prijs. In zulk een geval is het inderdaad van niet zoo heel veel belang of de koper voor zijn rijwiel bijv. f 80.— dan wel f 88.— betaalt. Ongetwijfeld zou hij voordeliger uit zijn, als hij het rijwiel contant betaalde, maar wij nemen nu aan — wat zeer vaak het geval zal zijn — dat hij daartoe niet in staat is, al ware het maar, omdat hij niet over voldoende zelfbedwang beschikt om eerst het geld door sparen bijeen te brengen.

Wat hier omtrent een rijwiel is gezegd, geldt natuurlijk ook voor allerlei zaken als auto's, waschmachines, stofzuigers, naaimachines, landbouwwerktuigen enz., waarvan het gebruik tijd of geld spaart, welke op andere wijze productief gemaakt kunnen worden.

Er is overigens aan deze zaak nog een ander aspect. Men maakt meestal, zooals trouwens ook hierboven

gedaan is, de tegenstelling: koopen op afbetaling tegenover koopen à contant. Maar deze tegenstelling is in vele gevallen niet juist; niet zelden zou zij moeten luiden: koopen op afbetaling tegenover koopen op crediet in anderen vorm. In Duitschland is bijv. de opkomst van den afbetalingshandel voor een groot deel veroorzaakt door den wensch om aan het z.g. „ongeorganiseerd crediet” in den kleinhandel een eind te maken. Maar niet alleen in Duitschland ziet men dit verschijnsel. Het Amerikaansche Departement van Handel heeft kort geleden een enquête gehouden onder 24.000 kleinhandelaars met een gezamenlijken omzet van ruim 5 milliard dollar per jaar. Daarbij is gebleken, dat van den verkoop op crediet slechts 22.2 pCt. op afbetaling plaats had. Waarschijnlijk zou dit percentage een niet onbelangrijke wijziging ondergaan, wanneer men ook met den tijdsduur van de verleende credieten rekening zou houden; waar echter crediet in anderen vorm meestal door één enkele betaling wordt gelijkwideerd, terwijl op het afbetalingscrediet geregeld wordt afgelost, zal de gemiddelde vervaldag bij deze verschillende vormen van crediet wel niet zoo belangrijk verschillen als men oppervlakkig geneigd zou zijn te onderstellen. En het behoeft wel geen nadere toelichting, dat ook het crediet zonder afbetalingsregeling niet dan tegen vergoeding gegeven wordt.

De Amerikanen, die vaak een kinderlijke voorliefde voor mooie woorden aan den dag leggen, spreken bij het afbetalingsstelsel van „dignified credit”. Al is men geneigd, bij het lezen van die uitdrukking even te glimlachen, toch ligt er een kern van juistheid in. De bedoeling toch is, dat bij dezen vorm van crediet beide partijen hun nauwkeurig omschreven rechten en verplichtingen hebben, terwijl zij bij het z.g. „ongeorganiseerde crediet” in belangrijke mate van elkaars goeden wil afhankelijk zijn.

Een andere vraag is intusschen: zijn deze prijsverhoogingen gemotiveerd in dien zin, dat zij ook in het bedrag, waarmede de onkostenrekening van den handelaar bij verkoop op termijnbetaling stijgt, haar rechtvaardiging vinden?

De kosten, die het afbetalingsstelsel voor den handelaar met zich brengt, zijn te onderscheiden in interest, risicopremie en administratiekosten.

De eerste van dit drietal posten is al dadelijk van zeer veel belang, omdat de interest, dien de handelaar te betalen heeft, zich niet richt naar den algemeenen rentestand, maar belangrijk hooger pleegt te zijn; zoo hoog zelfs, dat hij niet zelden een overgroot deel van de prijsverhoging in beslag neemt.

De risicopremie behoeft niet hoog te zijn, indien de handelaar voorzichtig te werk gaat en zeer nauwkeurig op de credietwaardigheid der aspirant-huurkoopers toeziet. Het spreekt vanzelf, dat er zaken zijn, waarin dit percentage wel zeer hoog is, maar dit is altijd een teken van een onjuist beleid.

De administratiekosten daarentegen spelen weer een zeer belangrijke rol. De handelaar moet, voor zoover hij dat niet aan een financieringsmaatschappij overlaat, naar zijn aspirant-huurkoopers informaties nemen; hij moet voor de termijnbetalingen een geheel afzonderlijke boekhouding invoeren, veel tijd besteden aan het incasso en voortdurend het oog houden op achterstallige posten, steeds het oor leenen aan werkelijke en vermeende klachten, van welke laatste hij zich niet veel zou aantrekken, indien hij contant had verkocht. In het algemeen kan men wel zeggen, dat de prijsverhoging, welke de handelaar op het artikel legt, niet voldoende is om zijn meerdere kosten te dekken; het ontbrekende moet door zijn grooteren omzet worden goedgemaakt, welke hem in vele gevallen o.a. ook in staat zal stellen, goedkoop in te koopen.

* * *

Wanneer ik nu nog even resumeer, wat ik hier-

boven heb uiteengezet, dan kom ik tot de volgende conclusies:

1. In ons land zoowel als elders bedraagt de prijsverhoging van de meeste artikelen 7 à 10 pCt. bij afbetaling in één jaar. Er komen natuurlijk zoowel kleinere als grootere prijsverhogingen voor; de laatste waarschijnlijk het meest bij goedkope kleedingstukken en manufacturen, waarbij het vaak moeilijk is, de prijzen met de gewone winkelnoteeringen te vergelijken. Bij meubelen, eigengemaakte radiotoestellen en dito rijwielen bestaat vaak ook geen vaste catalogusprijs; het publiek is bij dit artikel echter al vrij goed in staat, de juistheid van de prijzen te beoordeelen. Wat de twee laatste categorieën van goederen betreft, begint de verbruiker trouwens hoe langer hoe meer aan bepaalde merken de voorkeur te geven.

2. In vele gevallen wordt de prijsverhoging geheel of gedeeltelijk gecompenseerd, ja zelfs niet zelden overtroffen door de prijsverlaging, welke het gevolg is van grootere productie en omzet.

3. Waar dat niet het geval is, heeft er vaak compensatie plaats, doordat het artikel op zichzelf hetzij baten afwerpt, hetzij andere uitgaven overbodig maakt, of doordat het geld, dat voor contante aanschaffing noodig zou zijn, op andere wijze meer productief gemaakt kan worden.

4. Waar men de keus heeft, om zich of van de aanschaffing te onthouden — in welk geval de voor de termijnbetaling vereischte bedragen slechts zelden ter zijde worden gelegd, en integendeel vaak voor dingen zonder eenige blijvende waarde worden uitgegeven — of op termijnbetaling te koopen, leidt het laatste vaak tot verkrijging van voorwerpen, die dikwijls nog langen tijd na de afbetaling den eigenaar een duurzaam nut verschaffen.

5. Er zijn natuurlijk ook gevallen, waarin het afbetalingsstelsel door de daaraan verbonden kosten oneconomisch werkt; deze gevallen kunnen echter, in het licht van bovenstaande uiteenzetting beschouwd, veilig geacht worden een naar verhouding onbelangrijke minderheid uit te maken.

Ik stel mij voor, in een volgend artikel nog eenige beschouwingen aan de tarieven der financieringsmaatschappijen te wijden, ten einde na te gaan, of ook deze geacht kunnen worden aan redelijke eischen te voldoen.

Mr. FR. W. FISHER.

AGENTSCHAPPEN IN ENGELAND EN DUBBELE INKOMSTENBELASTING.

Minister Snowden heeft thans zijn Ontwerp wet op de finantieele middelen 1930/31 (Finance Bill 1930—1931) in het licht doen verschijnen. In Art. 16 daarvan wordt de reeds door hem in zijn Budget speech aangekondigde regeling behandeld betreffende het aanslaan in de Engelsche inkomstenbelasting van buitenlandse firma's, die door middel van agenten in Engeland zaken doen. De op 14 April 1930 uitgesproken millioenenrede scheen veel te beloven.

„I propose an alteration of the law in regard to the liability of non-resident persons trading in this country through agents. There is no question that more urgently calls for uniform treatment by all countries that levy an Income Tax than that of taxing the foreigner who trades through an agent. British traders in foreign countries regularly encounter difficulty by reason of the view taken by those countries as to the proper solution of the question.

„I propose to amend the law so as to make it possible to make reciprocal arrangements with foreign countries, under which a foreign principal would only be chargeable in respect of his profits on the sale of goods through an agent here in cases where the agent either sells from stock or is empowered to conclude contracts on his principal's behalf, and does in fact habitually exercise that power as part of the normal course of business.”

Verwacht kon worden, dat aan de zaak een definitieve regeling zou worden gegeven en dat in een paar artikelen de grondslag zou worden gelegd, waarop

een einde kan worden gemaakt aan het aanslaan van agenten in Engeland voor de winsten, gemaakt door hun principalen in het buitenland.

Die hoop is niet verwezenlijkt.

De huidige toestand — in het kort samengevat — is de volgende: Een ieder, die in het Koninkrijk geld verdient, d.w.z. inkomsten trekt uit handelingen, door hem in het Koninkrijk verricht, of uit gelden, die gedeponereerd zijn bij een Engelsche bank, of die hem toevloeden in den vorm van dividenden van in Engeland ingeschreven naamlooze vennootschappen, valt in de rijksinkomstenbelasting, onverschillig van zijn nationaliteit of van zijn domicilie. Het trekken van inkomsten, die in het Koninkrijk beschikbaar komen, vormt de basis voor den aanslag. Misschien zou men geneigd zijn te spreken van een aanslag van de inkomsten zelf, waarvoor schijnbaar eenige grond bestaat, doordat van in Engeland betaalbare dividenden de belasting wordt afgetrokken, voordat het dividend den aandeelhouder bereikt. Deze spreekwijze is echter onjuist, omdat het object van den aanslag den persoon van den belastingschuldige betreft.

Een persoon kan in de omstandigheden verkeerden, dat hij inkomsten trekt uit Engeland en daardoor in de rijksinkomstenbelasting valt, zonder dat hij belastingschuldig wordt en van hem betaling dier belasting kan worden gevorderd. Teneinde toch belastingschuldig te worden, dient men in de belasting te worden aangeslagen. Die aanslag, d.w.z. het beteekenen van het aanslagbiljet, moet in Engeland persoonlijk geschieden aan den belastingplichtige zelf of aan diens vertegenwoordiger worden overhandigd.

Is dus een persoon, die door omstandigheden in de Engelsche rijksinkomstenbelasting valt, niet in Engeland woonachtig of aanwezig, dan zal hij persoonlijk niet in de belasting kunnen worden aangeslagen. Het recht toch van de Engelsche schatkist om personen aan te slaan in een Engelsche belasting reikt niet verder dan de grenzen van het rijk. Heeft hij echter — ofschoon buiten Engeland gedomicilieerd — in Engeland een vertegenwoordiger of kan hij geacht worden in Engeland een „agent” te hebben, dan wordt hij geacht door dien „agent” in Engeland aanwezig te zijn en geschiedt de aanslag op den persoon van den „agent”.

Het woord „agent” heeft in de Engelsche rechtspraak een uitgebreide beteekenis. Het omvat een ieder, die op eenigerlei wijze wordt gerekend in de schouwen te staan van den principaal, of die geacht kan worden den principaal in eenig opzicht te vertegenwoordigen. Het omvat niet slechts dengeen, die namens den buiten Engeland gevestigden koopman Engeland bereist en goederen verkoopt of orders opneemt voor goederen, die uit het buitenland in Engeland worden ingevoerd. Het omvat evenzeer den Engelschen bankier, die gelden ontvangt ten behoeve van een buitenlandschen cliënt en de naamlooze vennootschap, die dividenden betaalt of betaalbaar stelt ten behoeve van een in het buitenland vertoevende aandeelhouder. De „agent” wordt verantwoordelijk gesteld voor de belasting, die verschuldigd is door den buiten Engeland wonenden belastingplichtige, terwijl de laatste natuurlijk zelf belastingschuldig is in het land van zijn inwoning voor de door hem uit Engeland ontvangen inkomsten en daardoor tweemaal belasting betaalt op dezelfde door hem genoten inkomsten.

Aldus constitueert zich de dubbele aanslag in de inkomstenbelasting van twee landen van denzelfden persoon voor hetzelfde inkomen.

Nu is dit niet een nieuw vraagstuk, dat zich eerst in den laatsten tijd heeft voorgedaan. Reeds meer dan 50 jaar geleden is hierop de aandacht gevestigd door verschillende procederes, waarbij door den Engelschen rechter is uitgemaakt, dat — voorzover het den goederenhandel betreft — buitenlandsche huizen slechts door hun „agents” in de Engelsche inkomstenbelasting konden worden aangeslagen, wanneer

geacht kon worden, dat door hen in Engeland zelf zaken worden gedaan in tegenstelling met het doen van zaken met Engeland, waarbij goederen wel naar Engeland werden verscheept, doch de verkoop, levering en betaling ervan in het buitenland geschiedt en geen voorraden in Engeland worden gehouden. De Engelsche rechtspraak is in dit opzicht volkomen duidelijk en — hoewel tengevolge van de thans vaststaande jurisprudentie de buitenlandsche goederenhandel door middel van agenten met eenige omzichtigheid dient te worden gedreven — zoo schuilt in de wijze, waarop zulks moet geschieden niets duisters. In breede trekken staat vast, dat door een vertegenwoordiger in Engeland van buitenlandsche huizen geen zaken moeten worden afgesloten en dat de verkoop niet geacht moet worden in Engeland te hebben plaats gehad, doordat er o.a. voorraden in Engeland worden gehouden, waarvan in Engeland vercocht wordt.

Men had kunnen verwachten, dat in deze omstandigheden Minister Snowden den geheelen aanslag in de inkomstenbelasting door middel van „agents” zou hebben ter hand genomen en een regeling zou hebben getroffen, waarbij althans op dit gebied een einde zou zijn gemaakt aan de dubbele belasting tusschen twee landen.

Wel verre van ons in dit opzicht tevreden te stellen, wordt door hem in Art. 16 van het aanhangige wetsontwerp slechts machtiging gevraagd om langs diplomatieken weg met andere landen een regeling te treffen, waarbij wederkeerig zal worden afgezien van het heffen van dubbele belasting in den goederenhandel door tusschenkomst van agenten, mits de verkoop in Engeland niet geschiedt uit voorraden in Engeland aanwezig en de verkoop zelf niet door den agent in Engeland wordt afgesloten.

16. (1). Subject to the provisions of this section if His Majesty in Council is pleased to declare

- (a). that any profits or gains from the sale of goods arising directly or indirectly to a person resident in any foreign state or in any part of His Majesty's dominions outside the United Kingdom through an agency in the United Kingdom or to a person resident in the United Kingdom through an agency in any foreign state or in any part of His Majesty's dominions outside the United Kingdom are chargeable both to United Kingdom income tax and to income tax payable under the law in force in that foreign state or that part of His Majesty's dominions; and
- (b). that arrangements as specified in the declaration have been made with the Government concerned with a view to the granting of relief from such double taxation,

then unless and until the declaration is revoked by His Majesty in Council, the arrangements specified therein shall, so far as they relate to the relief to be granted from United Kingdom income tax, have effect as if enacted in this Act, but only if and so long as the arrangements, so far as they relate to the relief to be granted from the income tax payable in the foreign state or in the part of His Majesty's dominions, have the effect of law in the foreign state or the part of His Majesty's dominions:

Provided that no arrangements made under this section shall exempt from United Kingdom income tax any profits or gains which either

- (i). arise from the sale of goods from a stock in the United Kingdom; or
- (ii). accrue to a person resident in the United Kingdom; or
- (iii). accrue to a person not resident in the United Kingdom directly or indirectly from the sale of goods effected in the United Kingdom through any branch or management in the United Kingdom or through any agency in the United Kingdom where the agent has and habitually exercises a general authority to negotiate and conclude contracts.

Met andere woorden, door den Minister wordt wettelijk vastgelegd, wat reeds jarenlang door de jurisprudentie als vaststaande in de praktijk is aangenomen, terwijl de wettelijke regeling niet alleen afhankelijk wordt gesteld van een internationale, weder-

keerige overeenkomst, doch daarenboven slechts toepasselijk wordt verklaard op den goederenhandel.

Het is vrij natuurlijk, dat deze regeling teleurstelling heeft gewekt en dat bij de artikelsgewijze behandeling van het wetsontwerp in het Lagerhuis pogingen zullen worden aangewend om door amendementen de wederkeerige regeling een uitgebreider karakter te geven en haar niet slechts te beperken tot den goederenhandel. 20 Mei 1930 is het ontwerp in tweede lezing aangenomen en de bespreking ervan in commissie kan nog vóór het einde dezer maand worden getoet. gezien.

Mr. W. ROOSEGAARDE BISSCHOP.

Londen, 22 Mei 1930.

WETTELIJKE REGELING VAN HET ACCOUNTANTSWEZEN.

Aan het „Verslag” der commissie, dewelke onlangs der regeering van advies heeft gediend ter zake van een wettelijke regeling van het accountantswezen, heeft in het nummer van 14 Mei 1930 van dit tijdschrift de heer J. Brands reeds een beschouwing gewijd. Er aan herinnerende, dat reeds die schrijver terecht opmerkte, dat het door de commissie voorgedragen ontwerp veel meer een publiekrechtelijk karakter draagt dan een vroeger gepubliceerd „vereenigingsontwerp”, maar desondanks de geheele thans ontworpen regeling toch de gelijmde scheuren van een compromis kwalijk verbergt, moge nog even worden aangestipt, dat wellicht de beoogde samenwerking tusschen regeeringsinvloed en georganiseerde medezeggenschap van private vereenigingen — wanneer men elkander beoogt te vertrouwen — eenvoudiger kan worden bereikt dan thans is voorgesteld.

De instelling van het accountantsregister is een daad van den wetgever. De „titel” Register-accountant wordt beschermd. De zaak is niet zonder antecedent. De wet van 2 Mei 1921 S. 702 strekt reeds tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging. Hij of zij, die den titel van verpleger of verpleegster, als in de wet bedoeld, voert of het, op de wet berustende onderscheidingsteeken draagt zonder daartoe gerechtigd te zijn, wordt zelfs gestraft met hechtenis van ten hoogste 14 dagen of met geldboete van ten hoogste honderd gulden. De sanctie op het gestelde verbod is dus hier (anders dan bij de voorgedragen wettelijke regeling van het accountantswezen) nog elders dan in het economische gezocht.

In de beide hier bedoelde gevallen zal het verplegend personeel en zullen degenen die de functie van een accountant uitoefenen niet allen erkend worden als wettelijk bevoegden. Verder is in beide gevallen een samenwerking tusschen overheid en particuliere organisaties verkregen om deze wettelijk bevoegden aan te wijzen, te registreren en te beschermen.

* * *

Zonder nu nogmaals de samenstelling van de organen, met de uitvoering van de voorgedragen wettelijke regeling van het accountantswezen belast, te bespreken, mag er aan worden herinnerd, dat de samenwerking tusschen overheid en particuliere organisatie hierin wordt gezocht, dat bij de samenstelling der organen aan beide een invloed wordt toegekend, gemeten naar het aantal vertegenwoordigers, welke in die organen een zetel zullen vinden. In een college van 7 personen (Raad van Beheer) zitten 3 vertegenwoordigers van de overheid, 4 vertegenwoordigers van de particuliere organisatie. Maar in een hooger college (Raad van Beroep) zitten juist 4 vertegenwoordigers van de overheid en 3 vertegenwoordigers van de particuliere organisatie. Vergaderen deze colleges samen (Vereenigde Vergadering van den Raad van Beheer en den Raad van Beroep), dan is de verhouding 7 tegen 7, maar geeft de overheid den doorslag door de stem van den voorzitter. Ons dunkt deze samenwerking uiterst gekunsteld. Wan-

neer de overheid een publiek belang behartigt, kan de overheid niet invloed hebben naar mate van een van te voren bepaald aantal stemmen in semi-overheidscolleges. De eenheid van den wil der overheid moet worden erkend en komt trouwens bij het nu voorgedragen plan reeds hierin uit, dat stilzwijgend wordt aangenomen, dat op de beslissende punten de overheidsvertegenwoordigers zullen stemmen als één man, immers anders verliest „het” overheidsinzicht alle kracht tegenover de samenwerkende particuliere organisaties. De regeering zal toch „het” overheidsinzicht in handen willen en moeten houden.

Uit het verslag blijkt niet, dat een andere vorm van samenwerking tusschen overheid en particuliere organisatie is overwogen. Toch is dit een gewone vorm. De Raad van Beheer en de Raad van Beroep zouden moeten worden samengesteld alléén uit vertegenwoordigers van de particuliere organisaties, desnoods met één regeeringsvertegenwoordiger, zelf lid of geen lid van den Raad, in haar midden. De bevoegdheid en van den Raad van Beheer en van den Raad van Beroep zoude dan moeten zijn die van advies, welk advies in den regel door de overheid wordt gevolgd. De eigenlijke beschikking, voor zoover die betrekking heeft op den inhoud van het accountantsregister, zouden formeel moeten uitgaan van den minister. Het accountantsregister is een overheidsinstituut, dat wil de commissie volgens haar voorstel zelf. Bij het publiek beheer van dit overheidsinstituut is particuliere invloed in den vorm van een deskundig advies wenschelijk en noodzakelijk. De regeering zal in den regel het advies volgen; als het staatsbelang het anders eischt, zal de regeering van het advies kunnen en moeten afwijken. De uiteindelijke beslissing omtrent het beheer van een op de wet steunend overheidsinstituut — hier het accountantsregister — behoort tot de publieke plicht van de overheid zelf.

C. W. DE VRIES.

HET JAARVERSLAG VAN DE NEDERLANDSCHE BANK 1929—1930.

De President van onze circulatiebank wijst er in het zoo juist verschenen jaarverslag op, dat het afgelopen boekjaar uit financieel-economisch oogpunt in verschillende opzichten zeer belangrijk is geweest. In de eerste plaats werd een gedeeltelijke oplossing van het vraagstuk der internationale schulden bereikt. Terwijl de regeling van de betaling der door Duitschland verschuldigde schadevergoeding en de daarmee gepaard gaande oprichting van de Bank for International Settlements voor de toekomst hoopvolle verwachtingen wekken, heeft zich gedurende de verslagperiode een ander feit voorgedaan, dat bij velen aanleiding heeft gegeven tot ernstige bezorgdheid, nl. de scherpe daling van den zilverprijs, die in den loop van 1929 is ingetreden en zich ook na de jaarswisseling nog verder voortgezet heeft. In het afgelopen boekjaar is de zilverprijs met ca. 25 pCt. gedaald. Gedurende de maand Maart 1930 bedroeg de notering te Londen gemiddeld 19.298 d., een cijfer lager dan eenig ander maandgemiddelde, dat de Londensche zilverprijs gedurende de periode 1833—1929 heeft te zien gegeven.

Het verslag gaat dan aldus verder:

Een verklaring voor deze prijsdaling kan moeilijk in de productiecijfers worden gevonden; deze toch zijn sinds 1926 vrijwel op hetzelfde peil gebleven. Veeleer moeten dan ook de oorzaken elders worden gezocht. Als zoodanig mogen hier o.m. genoemd worden de belangrijke zilververkoop van Britsch-Indië, welke verband hielden met de reorganisatie van het geldwezen daar te lande. Ook berichten omtrent invoering van den gouden standaard in Indo-China hebben een verdere prijsdaling bevorderd. Voorts gaf China, dat in 1928 zeer groote hoeveelheden zilver had geabsorbeerd, tekenen van verzadiging: de voorraden te Shanghai zijn sinds den aanvang van 1928 ongeveer verdubbeld. Tenslotte oefenden ook de verlaging van het gehalte en de ontmun-

ting van het zilvergeld in enkele Europeesche landen een ongunstigen invloed op de prijsontwikkeling.

Een belangrijk gevolg van de prijsdaling is de verminderde koopkracht van de Oostersche landen welke muntstelsels op het zilver zijn gebaseerd. Deze verminderde koopkracht werkt belemmerend op de afzetmogelijkheden der industrie-staten, welke gewoon zijn een gedeelte van hun productie in het verre Oosten te plaatsen, zoodat deze op hun beurt de nadeelige gevolgen van de prijsdaling van het zilver ondervinden.

Voor Nederland en voor Nederlandsch-Indië is de prijsdaling in het bijzonder ook van belang in verband met een mogelijke vervanging van de grove zilveren munt door nikkel en betaalmiddelen. Immers aan den eenen kant neemt de beteekenis van den waarborg, dien de tegenwoordige muntstukken wegens hun meerdere metallieke waarde volgens sommigen voor den houder opleveren, door daling van den zilverprijs gestadig af. En anderzijds wordt, naarmate het zilver verder daalt, het verlies dat de Staat, bij eventuele vervanging van de zilveren munt door nikkel, op de oude stukken zal lijden, steeds grooter.

Het Internationale Goudverkeer.

Het herstel van den gouden standaard heeft in het afgelopen boekjaar in Europa verderen voortgang gemaakt. Bij een wet van 7 November 1929 bracht Tsjecho-Slowakije haar munt op goudbasis, waarbij de kroon op 0,04458 gram fijn goud werd gesteld; de verplichte minimum goud- en deviezendekking der direct opvraagbare verplichtingen van de Nationale Bank van Tsjecho-Slowakije wordt geleidelijk verhoogd, totdat zij met ingang van 1935 35 pCt. zal bedragen, waarvan ten minste de helft uit goud zal moeten bestaan. Voorts werd op 20 December 1929 in Zwitserland een wijziging aangenomen op de wetgeving betreffende de Schweizerische Nationalbank, welke voorziet in de invoering van den gouden standaard daar te lande.

In de landen buiten Europa valt te vermelden de opheffing op 11 Januari 1930 van het embargo op den goud-uitvoer uit Japan, hetwelk sinds 1917 van kracht was geweest.

Hiertegenover moet melding gemaakt worden van het feit, dat Canada op 15 April 1929 een officieel embargo op den goud-uitvoer heeft gelegd, terwijl verder in Argentinië de inwisseling van de biljetten in goud werd gestaakt door de sluiting van de „Caja de Conversión” op 16 December 1929.

Intusschen is toch, ook in de Europeesche landen, het vrije internationale goudverkeer nog geenszins hersteld in de mate waarin men het vóór den oorlog kende. De circulatiebanken zijn ten aanzien van de afgifte en den aankoop van goud in baren of munten aan bepalingen van wetgeving gebonden, of volgen in dit opzicht een openlijk bekende gemaakte gedragslijn, welke, als de omstandigheden zulks wenschelijk maken, kan worden gewijzigd. Zoo is een onderscheid te maken tusschen:

- a) circulatiebanken, welke op bepaalde bekend gemaakte voorwaarden desgevraagd goud zoowel moeten afgeven als aankopen tot vaste prijzen;
- b) circulatiebanken, welke alleen tot aankoop van goud verplicht zijn;
- c) circulatiebanken, op welke geenerlei verplichting rust, noch ten aanzien van den verkoop, noch met betrekking tot den aankoop van goud.

Het zij mij vergund hier van elk dezer groepen enkele voorbeelden te noemen. Zooals bekend, is De Nederlandsche Bank alleen verplicht om (wanneer de wisselkoersen daartoe aanleiding geven) goud in baren of munten ter beschikking te stellen voor export naar landen, welke ook hunnerzijds den uitvoer van goud onbeperkt tegen vaste prijzen toelaten. Dit heeft ten gevolge, dat de in- en uitvoerpunten van goud voor ons slechts praktische beteekenis hebben tegenover landen, waarvan de circulatiebanken tot de eerste hierboven genoemde groep behooren. Hieronder vallen bij voorbeeld Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Niettemin zijn de goudpunten ten opzichte van deze landen niet onveranderlijk. De kosten van verscheping of verzending per vliegtuig zijn voor wijziging vatbaar, terwijl voorts ook de duur der transporten geenszins als vaststaand kan worden beschouwd. Verder schept de mogelijkheid, dat het oude gouden landgeld in het land van herkomst niet op gelijken voet met ander goud in den vorm van munten of baren wordt aanvaard, een element van onzekerheid. Bovendien vormen de fluctuaties van den goudprijs in de open markt te Londen een onzekeren factor voor de berekening van de goudpunten ten opzichte van het pond sterling.

Tot de circulatiebanken die vrij goud koopen en verkoopen, behoort de Bank of England. Volgens de Bankcharter

Act. van 1844 is zij gehouden goud in baren, welke aan de door haar gestelde eischen voldoen, te koopen tot den vasten prijs van £ 3.17.9 per ounce standard (van $\frac{11}{12}$ fijn). Wat de afgifte van geel metaal betreft, rust op de Bank of England de verplichting om goud te verkoopen à £ 3.17.10½ per ounce standard, krachtens de Gold Standard Act van 1925, welke verplichting zich echter alleen uitstrekt tot den verkoop van baren met een bepaald minimum gewicht.

De Banque de France is, op grond van art. 3 van de Loi Monétaire van 25 Juni 1928 gehouden, goud te koopen tot den prijs van fr. 1.— per 65,5 milligram $\frac{900}{1000}$ fijn, terwijl zij bevoegd is, munt- en essaailoon aan den verkoper in rekening te brengen. Het muntloon bedraagt fr. 40.— per kilogram werks, doch de Banque de France brengt bij het aankopen van goud in baren slechts het halve muntloon in rekening. Voor den aankoop van bepaalde hoeveelheden vreemde gouden munt staat zij ook open, waarvoor zij betaalt fr. 16.940,306 per KG. fijn. Ten opzichte van de afgifte van goud is de Banque de France verplicht, desgevraagd, hetzij goud in baren te verkoopen à fr. 1.— per 65,5 milligram $\frac{900}{1000}$ fijn, hetzij wettige gouden munt af te geven ter waarde van fr. 100.— met een gehalte van $\frac{900}{1000}$ fijn goud.

De Reichsbank en de Oesterreichische Nationalbank behoren tot de hierboven genoemde tweede groep.

Op grond van par. 22 van de bankwet van 30 Augustus 1924 is de Reichsbank verplicht goud in baren te koopen tegen een vasten prijs van M. 1.392 per pond fijn, terwijl zij gerechtigd is om het goud op kosten van den verkoper te laten essayeeren en scheiden. Volgens par. 31 van de bankwet is zij echter niet gehouden desgevraagd geel metaal af te geven, doch kan zij met afgifte van deviezen volstaan, zoodat een onvoorwaardelijke verplichting tot verkoop van goud door de voorschriften der bankwet niet aan de Reichsbank is opgelegd.

Wat de Oesterreichische Nationalbank betreft, bepaalt art. 92 harer statuten, dat goud in baren moet worden gekocht tegen den wettelijken muntvoet, waarbij de Bank aan den verkoper muntloon en andere eventuele onkosten van onderzoek in rekening mag brengen. Daar de muntvoet is vastgesteld op Sch. 1.— = 0,21172086 gram fijn goud (Sch. 4723,20 = 1 KG. fijn), en het muntloon Sch. 8,20 per KG. fijn bedraagt, is de aankoopprijs van baren, welke aan de gestelde eischen voldoen, Sch. 4715 per KG. fijn goud. Gouden munten worden op voorwaarden, welke in een tarief zijn vastgelegd en gepubliceerd, gekocht.

De Oesterreichische Nationalbank is nog niet verplicht hare biljetten in metalen geld te betalen.

De Bank Polski is gehouden, krachtens art. 54 harer statuten om goud te koopen tot den bij de wet vast te stellen prijs, terwijl haar het recht is voorbehouden om muntloon en andere onkosten aan den verkoper te berekenen. In de munt-ordonnantie van 5 November 1927 werd bepaald, dat 5332 Zloty geslagen zullen worden uit 1 KG. goud $\frac{900}{1000}$ fijn, of 5924,44 Zloty = 1 KG. fijn goud. Daar het muntloon en de andere kosten nog niet zijn vastgesteld, is de netto-aankoopprijs niet bekend.

Op de Bank Polski rust de verplichting, krachtens art. 47 der statuten en met inachtneming van de hierin vervatte bepalingen, om, in afwachting van het tijdstip waarop de verwisseling van hare biljetten tegen wettige gouden munt verplichtend zal worden gesteld, hare biljetten naar keuze in gouden munt, baren, of goud-deviezen te betalen. Onder deze bepaling is de Bank Polski niet gehouden, goud tegen een vasten prijs, uit eigen bezit af te geven.

De Schweizerische Nationalbank behoort tot de derde groep. Zij is niet verplicht om goud tot een vasten prijs te koopen. Weliswaar heeft zij bekend gemaakt, gouden baren, welke aan bepaalde eischen voldoen, op een basis van fr. 3.086,50 per KG. $\frac{900}{1000}$ fijn (fr. 3.429,44 per KG. fijn) te koopen, maar zij heeft zich voorbehouden de aankopen slechts „soweit Bedarf” te verrichten. Vreemde gouden munten worden gekocht volgens een vastgesteld tarief.

Ook tot verkoop van goud is zij niet verplicht. Weliswaar schrijft de bankwet haar, na de op 1 April jl. van kracht geworden wijziging, waarvan hierboven reeds werd melding gemaakt, voor, hare biljetten in te wisselen in Zwitsersche gouden munt, doch hierbij is het voorbehoud gemaakt, dat, zoolang de centrale banken der door haar als toonaangevend beschouwde landen hare biljetten niet in gouden munt betalen, de Schweizerische Nationalbank de vrijheid zal hebben hare biljetten, behalve in Zwitsersche gouden munt, ook in gouden baren of in deviezen op landen met een vrije goudmarkt uit te betalen. Evenmin als de Bank Polski, is dus de Schweizerische Nationalbank gehouden goud tegen een vasten prijs af te geven.

De circulatiebanken, die niet tot afgifte van goud verplicht zijn, plegen de pariteit van de geldeenheid van haar land in eerste instantie te handhaven door afgifte van deviezen volgens het systeem van den *gold exchange standard*, welk stelsel ook overigens in de laatste jaren op steeds ruimer schaal toepassing vindt. Ter illustratie hiervan volgen hieronder nog enkele cijfers betreffende de verhouding van den goudvoorraad tot het tegoed in het buitenland bij diverse centrale banken, volgens de in 1929 laatst verschenen bankstaten:

	Goud	Tegoed in het buitenland
Duitschland.....	73,8 %	26,2 %
Frankrijk.....	61,5 %	38,5 %
Italië.....	50,2 %	49,8 %
Nederland.....	64,- %	36,- %
Oostenrijk.....	19,7 %	80,3 %
Polen.....	57,1 %	42,9 %
Zweden.....	47,9 %	52,1 %
Zwitserland.....	62,4 %	37,6 %

Met dat al heeft het afgelopen boekjaar toch nog zeer belangrijke verschuivingen te zien gegeven in de goudvoorraad van verschillende landen. Deze mutaties waren ten deele het gevolg van de toevloeiing van gelden naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika in verband met den hoogen rentestand en de groote bedrijvigheid aldaar in de eerste helft van de verslagperiode, waardoor het gouduitvoerpunt van den dollarkoers in vele landen werd bereikt, en ten deele ook van de vaste houding van den Franschen franc op de wisselmarkt, welke o.a. voortvloeide uit den gunstigen stand van de Fransche betalingsbalans, waardoor gedurende een groot deel van het jaar goudinvoer plaats vond.

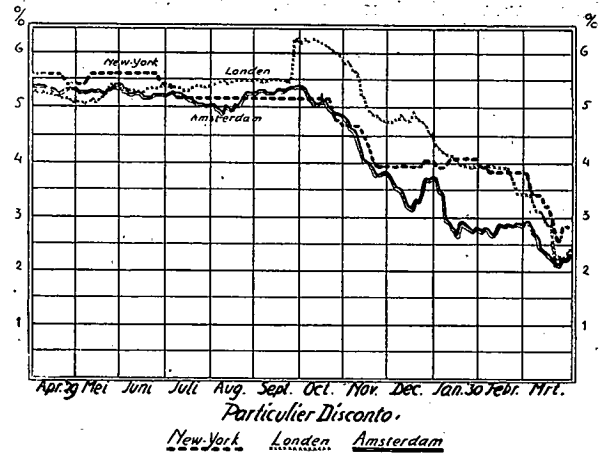
Voorts heeft hier stellig ook de minder gunstige toestand in Duitschland een rol gespeeld, zoomede de onzekerheid, welke tijdens de besprekingen der experts te Parijs een tijdlang daar te lande heerschte en die de Reichsbank noopte den koers van de Mark te steunen. Tenslotte moge worden gewezen op de ongunstige economische ontwikkeling van de meeste landbouwstaten, waardoor bij voorbeeld Argentinië zich een aanzienlijk goudverlies moest getroosten.

Vergelijkt men den toestand aan het begin met dien aan het einde van het boekjaar in de genoemde landen, dan blijkt, dat Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika tezamen hun goudreserves hebben zien toenemen met een bedrag, dat de totale goudproductie over 1929 niet onaanzienlijk te boven gaat; dat de Duitsche en de Argentijnsche goudvoorraad met een min of meer aanzienlijk bedrag zijn teruggeloopt, terwijl de Engelsche goudvoorraad na de belangrijke fluctuaties, welke hebben plaats gevonden, ongeveer gelijk is gebleven.

De binnenlandsche geldmarkt.

In overeenstemming met den gang van zaken in het buitenland, hebben ook ten onzent de geldkoersen gedurende het afgelopen boekjaar belangrijke fluctuaties vertoond. Dit geldt vooral voor de tarieven op de open markt. De gemiddelde maandelijkse prolongatierente te Amsterdam beliep in de periode April—October 1929 5,32 pCt., waarbij Mei met 5,87 pCt. het hoogste en Augustus met 4,70 pCt. het laagste maandgemiddelde aanvees. Voor particulier disconto was over de genoemde periode het gemiddelde cijfer 5,24 pCt., waarbij September met 5,40 pCt. het hoogste en Augustus met 5,02 pCt. het laagste maandgemiddelde vertoonde. Voor de „call“-rente waren deze cijfers resp. 4,89 pCt., 5,47 pCt. (Mei) en 4,29 pCt. (Augustus). Na September liepen alle noeringen aanmerkelijk terug. Van October t/m December bedroegen de gemiddelden voor prolongatie, particulier disconto en gelden „on call“ onderscheidenlijk 4,19 pCt., 4,25 pCt. en 3,69 pCt. Na de jaarwisseling trad een verdere verruiming in en gedurende het vierde kwartaal van het boekjaar stelden de gemiddelden zich op 2,79 pCt., 2,57 pCt. en 1,97 pCt. Berekend over het geheele boekjaar, bedroeg de prolongatierente gemiddeld 4,4 pCt., evenals in 1928/29; particulier disconto bedroeg gemiddeld 4,3 pCt., evenals in het vorige boekjaar; de „call“-rente beliep 3,9 pCt., tegen 3,8 pCt. in 1928/29.

Nevenstaande grafiek geeft een beeld van het beloop van het particulier disconto te Amsterdam gedurende het achter ons liggende boekjaar, vergeleken met dat van de overeenkomstige tarieven te Londen en te New-York. Zooals men ziet, was er gedurende de eerste helft der verslagperiode, tusschen de drie tarieven slechts een gering verschil. In de tweede helft van het boekjaar was het Amsterdamsche tarief vrijwel doorlopend aanmerkelijk lager dan het Londensche en meestal ook lager dan dat te New-York.

Deze omstandigheid is ongetwijfeld ten goede gekomen aan het Amsterdamsche acceptbedrijf, dat zich ook in deze verslagperiode weder in gunstigen zin is blijven ontwikkelen.

Wisselkoersen.

De wisselkoersen bewogen zich in het afgelopen boekjaar meerendeels in het voordeel van Nederland, zoodat wij onze buitenlandsche portefeulle, die als gevolg van omvangrijke afgiften van dollars en ponden in de maanden Februari en Maart 1929 sterk was teruggeloopt (zie blz. 16 van het vorig jaarverslag), per saldo belangrijk konden versterken. Op 31 Maart 1930 beliep zij ruim f 205 miljoen, tegen f 35 miljoen op 31 Maart 1929. Vooral in de eerste maanden van het boekjaar hebben wij aanzienlijke bedragen aan ponden en dollars ingekocht. In Augustus 1929 raakte de dollarkoers tijdelijk het gouduitvoerpunt, in verband waarmede wij, ter bescherming van onzen goudvoorraad, gedurende enkele dagen op vrij groote schaal dollars afgaven. In het laatst van Juli bereikte voorts de Fransche franc het gouduitvoerpunt, zoodat ons aanvragen bereikten tot het beschikbaar stellen van goud voor uitvoer naar Frankrijk. Ter voldoening aan deze aanvragen gaven wij op 30 Juli, 6 en 7 Augustus aan diverse bankiers in totaal voor ongeveer f 6,2 miljoen aan goud af, waarna de franc weldra terugliep. Wij vonden hierin echter aanleiding om te beginnen met het aanleggen van een Fransche portefeulle, zoodat wij, toen de franc in Januari wederom tot het gouduitvoerpunt steeg, in de gelegenheid waren francs af te geven. Onze betrekkelijk geringe voorraad francs bleek evenwel niet voldoende om den koers genoegzaam te drukken, zoodat wij ons andermaal genoodzaakt zagen goud voor uitvoer naar Frankrijk af te geven en wel in totaal voor omstreeks f 10,4 miljoen.

Voor het overige heeft het beloop der wisselkoersen ons geen aanleiding gegeven tot bijzondere maatregelen.

Goudvoorraad.

Onze goudvoorraad vertoonde dit jaar per saldo een kleine stijging. Op het einde van April 1929, toen de Deutsche mark zeer flauw was en de Reichsbank het gewenscht oordeelde om tot steun van den koers ook goud naar Nederland te zenden, kochten wij van haar op haar verzoek voor omstreeks f 10 miljoen van het gele metaal. Bovendien kochten wij in den loop van het boekjaar van De Javasche Bank op haar aanvraag achtereenvolgens vijf partijen goud tot een gezamenlijk bedrag van nagenoeg f 23 miljoen. Hiertegenover staan de reeds vermelde verkoopen van goud met bestemming naar Frankrijk van ruim f 16,6 miljoen in totaal, terwijl wij voorts in de maand Maart 1930 aan een buitenlandsche circulatiebank op haar verzoek goud ter waarde van f 5 miljoen verkochten, dat ge-earmarkt ten onzent bleef berusten.

Met de afgifte van gouden tienguldenstukken zijn wij blijven voortgaan op denzelfden voet als uiteengezet op bladz. 15 van het jaarverslag over 1927/28. Ten behoeve van de circulatie werd door ons gedurende het afgelopen boekjaar in totaal voor een bedrag van f 661.625 aan gouden munt in omloop gebracht, terwijl een bedrag van f 329.450 naar onze kassen terugvloeide. Bovendien werd voor Curaçao afgegeven f 1.400.000 en werd voor de Surinaamsche Bank voor een bedrag van f 100.000 ge-earmarkt.

Dekking van de obligo's.

Wat de dekking van onze obligo's betreft vermelden wij, dat, naar de middencijfers berekend, in het boekjaar 1929—1930 gemiddeld 55,18 procent der opeischbare schuld door munt en muntmateriaal gedekt was en gemiddeld 79,79 procent door munt, muntmateriaal en vorderingen op het buitenland gezamenlijk.

In de jaren 1918/19 tot en met 1928/29 waren deze percentages als volgt:

Boekjaren	Percentage der dekking in munt en muntmateriaal	Percentage der dekking in munt, muntmateriaal en vorderingen op het buitenland
1918/19	67,37	76,95
1919/20	58,42	67,09
1920/21	56,97	63,38
1921/22	57,71	63,19
1922/23	59,07	69,92
1923/24	58,26	66,71
1924/25	52,82	69,02
1925/26	50,57	76,33
1926/27	51,57	77,24
1927/28	50,77	71,91
1928/29	54,04	80,19

De oorzaak van de daling van eerstgenoemd dekkingscijfer in de boekjaren 1923/24 tot 1925/26 moet gezocht worden in het feit, dat wij in die jaren een belangrijk bedrag aan goud aan het buitenland hebben afgestaan, ten einde op die wijze mede te werken aan een juistere verdeling van den beschikbaren wereldgoudvoorraad.

Belegging van gelden van Rijksfondsen en -instellingen.

Tenslotte moge hier ter plaatse nog worden vermeld, dat wij in verband met het tot stand komen van de wet van 29 December 1928 (Staatsblad No. 507), houdende nadere regeling van de belegging van gelden van Rijksfondsen en -instellingen, ons, in overleg met den Voorzitter van den Centralen Beleggingsraad, hebben belast met het aankopen van wissels in de open markt en het verstrekken van daggeldleeningen op wisselonderpand voor rekening en risico van die Rijksfondsen en -instellingen. Tot aan het einde van het boekjaar hadden wij voor rekening en risico van bedoelde Rijksfondsen en -instellingen in totaal voor f 23.000.000 aan wissels gekocht en een bedrag van f 3.500.000 „on call” uitgezet.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. SAMENWERKING VAN CIRCULATIEBANKEN.

Prof. Dr. E. Salin te Bazel schrijft ons:

De Bank voor Internationale Betalingen heeft de tweeledige functie van reparatiebank en van coöperatie bank. Dat haar ontwikkeling als coöperatie bank zeer waarschijnlijk eerst mogelijk zal zijn, nadat zij haar taak als herstelbank zal hebben beëindigd hebben wij vroeger reeds uiteengezet.¹⁾ Intusschen kan over de blijvende vooruitzichten van haar coöperatieve taak geen oordeel worden verkregen, alvorens niet vaststaat, of de samenwerking van de circulatiebanken wel in het belang van de centrale bankinstellingen is en of in alle landen het economisch leven het wel vereischt op een dergelijke verbinding aan te dringen, zelfs wanneer op het moment politieke tegenargumenten krachtig blijken. Gedurende de laatste jaren dienden het veelvuldig gebruik van „Schlagworten” en zelfs de oprichting van internationale vereenigingen maar al te vaak tot verbloeming van de vérgaande nietigheid van en de geen resultaat opleverende z.g.n. werkzaamheden tot verbroedering van de volkeren, zoodat ook het opnieuw spreken over samenwerking van circulatiebanken de vrees opwekte, dat ook hier weer veel met klinkende ideologie wordt beloofd om de werkelijke tegenstellingen van belangen en maatregelen te verbergen.

Zoo nieuw als het „Schlagwort” is, zoo oud is het feit van samenwerking. Reeds in de negentiende eeuw deden zich gevallen van samenwerking van de circulatiebanken van de verschillende landen voor. In de eerste plaats mag de Bank van Frankrijk aanspraak maken op de verdienste, dat zij met haar vooruitziende politiek de Bank van Engeland in gevaarlijke crisistijden heeft gesteund. Gedurende den oorlog neemt dan zowel van de zijde der centrale landen als van die van de geallieerden de samenwerking van de circulatiebanken een veel grooeren omvang aan. De vraag blijft echter, of naast het

¹⁾ Zie: Die deutschen Tributun, 12 Reden, Berlin 1930.

incidenteele samengaan vóór den oorlog en naast het gedwongen samengaan gedurende den oorlog een geregelde samenwerking noodig is en of bij de centrale bankinstellingen van alle landen een evengroot belang bij een dergelijke regeling mag worden verondersteld.

Wie de omstandigheden niet beschouwt in utopische droomen over een gemeenschappelijke samenwerking van de wereld door economische maatregelen, noch uit een oogpunt van een toekomstig Vereenigd Europa, maar uit de nuchtere feiten van den tegenwoordigen tijd, zal de voornaamste taak van iedere centrale bankinstelling van elk volk zien in de zorg voor het nationale betaalmiddel en de volkshuishouding. Blijvende samenwerking kan slechts dan van beteekenis zijn en resultaat doen verwachten, wanneer juist de nationale belangen tevens een internationaal samengaan wettigen. Dat zulks in belangrijke mate het geval is, daaraan behoeft niet te worden getwijfeld:

1). De volkshuishoudingen zijn heden ten dage zoo nauw met de wereldhuishouding verbonden en de industrielanden zijn dermate van elkander afhankelijk, dat de economische toestand van een land afhangt van den toestand in die landen, waarheen het zijn overschot aan goederen exporteert. Wanneer en voor zoover de nationale geldpolitiek derhalve invloed vermag uit te oefenen op den economischen toestand, moeten de gevolgen hiervan in alle andere staten zich doen gelden, waaruit het groote belang van alle circulatiebanken blijkt bij tijdige overeenstemming over de voorgenomen maatregelen.

2). Zoolang de wereldhuishouding min of meer door vrijhandelsgezichtspunten werd bepaald en zoolang de klassieke leer van de mechanische nivellering van de wisselkoersen dientengevolge met de werkelijkheid overeenstemde, zoolang was geregelde samenwerking tusschen de circulatiebanken overbodig; want de internationale vereffening voltrok zich automatisch door goudonttrekking, resp. goudtoevoer, prijsdaling, resp. prijsstijging. De automatische theorie gold nog, toen zoowel de politiek van de staten als die van de circulatiebanken zich reeds ver had verwijderd van dezen z.g.n. klassieken vorm. Het is heden ten dage overal op te merken en welbekend, dat de discontopolitiek van alle landen zich niet meer beperkt tot het constateeren van economische veranderingen, maar dat zij integendeel zelf tracht de richting en de grootte van deze wijzigingen te bepalen. Wanneer echter de circulatiebanken bij hun geldpolitiek de economische wisselwerkingen niet meer als een economische noodzakelijkheid willen beschouwen, en zij in plaats daarvan door middel van maatregelen zelf in conjunctuurpolitieke richting willen werken, dan zijn zij op overeenstemming met, vaak ook op den steun van, haar zusterinstellingen aangewezen. Want in verband met de toenemende internationale verbindingen zal geen land zich op den duur geheel kunnen losmaken van het rythme van de economische ontwikkeling van de wereld en een nationale conjunctuurpolitiek zal zich slechts dan kunnen handhaven, indien zij ten minste internationaal niet wordt tegengewerkt.

3). De toestand op de goudmarkt is dermate dreigend, dat de circulatiebanken van weinige landen nog maar een nationale circulatiebankpolitiek inouden stijl kunnen voeren en ook dan nog slechts op gevaar af een hevige economische wellicht ook monetaire verwarring in de overigelanden te veroorzaken. De negentiende eeuw verkeerde in den gelukkigen toestand, dat — zuiver toeval! — de stijgende wereldgoudproductie gelijken tred hield met de wereldgoudbehoefte. Behalve dat tegenwoordig sommige oude goudvelden uitgeput zijn, is de wereldvraag naar goud zoo toegenomen, dat de productie reeds sedert jaren niet meer voldoende is om de goudbehoefte te dekken. Terwijl het reeds dubieus zou zijn, of de goud-

productie zelfs voldoende zou zijn voor de landen, die reeds vroeger den gouden standaard voerden, werd de toestand nog verscherpt, doordat Japan en China niet slechts tot den gouden standaard overgingen, maar ook doordat de metaaloppotting, zooals in het Oosten sedert duizenden jaren geschiedt, tengevolge van de sterke daling van den zilverprijs niet meer in dit tot dusverre bevoorrechte metaal, doch in stijgende mate in goud plaats heeft. Zoo doende worden er enorme hoeveelheden goud onttrokken aan het gebruik voor monetaire doeleinden. Onder deze omstandigheden staan de circulatiebanken van Europa en Amerika voor de keuze om, hetzij de relatieve vermindering van den goudvoorraad aan te nemen en dan ook de gevolgen van deze passieve politiek te dragen, namelijk stijging van den goudprijs, algemeene daling van de goederenprijzen, economische werelddepressie, waarvan omvang en duur niet zijn te voorzien, hetzij te besluiten tot wijziging van den aard en de richting der geldpolitiek, d.w.z. niet slechts tastend en incidenteel, maar om de geldpolitiek doelbewust en blijvend als prijspolitiek op te vatten en dienovereenkomstig, indien noodig, ook de muntwetten aan de nieuwe eischen aan te passen.

* * *

Een dergelijke wijziging kan slechts zonder noodlottige gevolgen voor de valuta's der verschillende landen geschieden bij een gelijksoortig, mogelijk zelfs, gelijktijdig optreden van de belangrijkste staten en circulatiebanken. De oplossing van dit vraagstuk behoort tot een van de belangrijkste taken van de B. I. B. Intusschen moet tegenover al te optimistische verwachtingen daarop worden gewezen, dat de kans op een juiste regeling nog niet zeer groot is. Al werd er in den aanvang de nadruk op gelegd, dat samenwerking van de circulatiebanken slechts dan resultaat kan doen verwachten, wanneer zij geheel in overeenstemming is met de nationale belangen, moet thans worden gezegd, dat de politieke stroomingen tegen een theoretisch juiste oplossing voorloopig nog zeer sterk zijn. Een wereldoplossing van de monetaire vraagstukken schijnt reeds heden niet meer alleen aantrekkelijk, maar wordt als eenige uitweg uit den tegenwoordigen nood begroet door die staten, die bij een verandering van den politieke toestand niet er op kunnen rekenen, hun nationaal-politiek standpunt uit eigen macht aan de geheele wereld op te dringen, ook dan, wanneer dit uitsluitend ten voordeele van het eigen land en stellig ten nadeele van alle andere landen uitvalt.

Anders daarentegen is de toestand van die staten, die bij een dergelijke samenwerking wel direct door de beveiliging van de wereldhuishouding winnen, doch indirect aan invloed inboeten. Dit geldt in de eerste plaats voor Engeland en Frankrijk. Het is bekend, dat de city te Londen met alle macht voor de vaststelling van Londen als zetel van de B. I. B. is opgekomen. Uit de statuten van de B. I. B. blijkt, dat de Engelsche politiek, nadat dit eerste plan was mislukt, al het mogelijke in het werk heeft gesteld om de ontwikkelingsmogelijkheden van de B. I. B. te benoemen. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de samenwerking van de circulatiebanken in de B. I. B. dientengevolge, ten minste voorloopig, slechts dan geen tegenkating zal ondervinden, wanneer zij met de Engelsche belangen dermate overeenstemt als oudtijds de klassieke gouden standaard.

Met Frankrijk is het niet heel anders gesteld. De Bank van Frankrijk heeft sedert de stabilisatie van den franc een politiek van goudoppotting gevolgd, die haar tegenwoordig naast den Federal Reserve Board tot een invloedrijke goudmacht stempelt. Zij bleef deze politiek uitoefenen, toen de schadelijke gevolgen voor de wereldhuishouding duidelijk merkbaar werden. Men weet nog niet, wat haar zou kunnen bewegen, deze politiek van de laatste jaren prijs te geven. Stellig zal de B. I. B. als instelling alleen

niet de kracht bezitten, om deze machtige tegenstrijdige krachten uit den weg te ruimen, voordat niet alle staten de noodzakelijkheid van een gemeenschappelijk optreden, niet slechts door theoretici, maar ook door politici, als richtsnoer van hun handelen aavaarden.

AANTEKENINGEN.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

	Aantal werkende fabrieken		Aantal antwoorden	Bebouwde oppervlakte in H.A.		Plm. in % ten opzichte van het vorige jaar
	1930/'31	1929/'30		1930/'31	1929/'30	
Duitschland	233	238	233	458.721	433.015	+ 5,94
Tsjecho-Slowakije.	140	141	140	236.203	227.258	+ 3,94
Oostenrijk	7	7	7	33.037	29.687	+ 11,28
Hongarije	13	13	13	66.801	72.975	- 8,46
Joego-Slavië	8	8	8	51.500	61.228	- 15,89
Roemenië	11	9	11	44.000	36.000	+ 22,22
Bulgarije	4	4	4	22.000	20.600	+ 6,80
Iersche Vrijstaat.	1	1	1	5.360	4.800	+ 11,67
België	41	48	41	52.645	53.550	- 1,69
Italië	51	50	51	110.700	116.111	- 4,66
Polen	68	70	68	193.500	242.014	- 20,05
Denemarken	9	9	9	31.900	29.900	+ 6,69
Zweden	20	16	20	35.624	27.467	+ 29,70
Finland	1	1	1	1.300	1.476	- 11,92
Turkije (Europ.)	1	1	1	4.500	3.000	+ 50,00
Totaal	608	616	608	1.347.791	1.359.081	- 0,83

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1930 No. 2 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

De indexcijfers van de groepen *textiele goederen, metalen en diversen* bleven in Februari gelijk aan die van de vorige maand en bedroegen respectievelijk 170, 139 en 159.

Bij de groep *levensmiddelen* viel een prijsdaling te constataren bij Rangoon-rijst, Saigon-rijst en Australisch meel, waardoor het groeps-indexcijfer op 145 kwam tegen 147 in de vorige maand.

Het groepsindexcijfer van *Chemicaliën en Verfstoffen* liep met een punt terug tot 139 door den lageren prijs voor aluin.

Het indexcijfer voor den *geheelen invoer* kwam op 152 te staan, een punt lager dan in de vorige maand.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. De prijzen liepen in Februari verder terug, speciaal die van maïs en tapioka. Bedroeg het indexcijfer voor de maïsprijzen in de 2e hand te Batavia in December 1929 nog 219 en in Januari 1930 185, in Februari daalden de prijzen in die mate, dat het indexcijfer zich op 128 stelde. Deze daling is niet alleen een gevolg van het afkomen van den nieuwen oogst en de daardoor verbeterde voedselvoorziening in de dessa, maar ook andere factoren hebben daartoe medegewerkt. Bedroeg in den groothandel te Soerabaja in November de marge tusschen de prijzen van ready maïs en maïslevering Januari/Maart nog f 70.— per kojang, in Februari is niet alleen deze marge gering geworden, maar ook de prijs van maïs op levering daalde van f 140.— per kojang in November tot f 105.— in Februari.

Het indexcijfer voor de tapioka-prijzen vertoonde een daling van 150 in December tot 141 in Januari en 125 in Februari.

Ook de prijzen van cacao, citronellaolie, copra, damar, kapok, kapokpitten, katjang idjo, suiker, thee en tin waren in Februari lager. Slechts rubber, peper, djarakpitten en katjangolie konden iets hogere prijzen bedingen dan in de vorige maand.

Het indexcijfer van den geheelen uitvoer daalde met 5 punten tot 100, waarmede het prijsniveau van het basisjaar 1913 wederom was bereikt.

Hieronder volgt een overzicht van den loop van het indexcijfer voor de export-producten sinds 1914:

Duidelijk blijkt uit deze cijfers de loop der conjunctuur: 1914—1918 de afscheepmoeilijkheden in de oorlogsjaren verhinderde een sterke prijsstijging, 1919 en 1920 jaren van

Jaar	Indexcijfer	Jaar	Indexcijfer	Jaar	Indexcijfer
1914	95	1920	214	1926	137
1915	95	1921	130	1927	130
1916	107	1922	129	1928	125
1917	110	1923	150	1929	123
1918	107	1924	155	Oct. 1929	121
1919	177	1925	146	Febr. 1930	100

hoog conjunctuur, 1921 en 1922 crisis met een enormen prijsval, 1923, 1924 en 1925 herstel, gevolgd door een langzaam afbrokkelen van de prijzen tot in October 1929 het indexcijfer op 120 stond, waarna in enkele maanden wederom een prijsval volgde tot het niveau van 1913.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer tezamen daalde van 143 tot 141.

Dit algemeen indexcijfer heeft geen andere beteekenis dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metaal ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	125	149
1929.	172	149	142	142	163	155	123	148
Februari 1929.	172	151	140	143	166	156	127	150
Maart	172	149	144	143	166	156	130	151
April	172	148	142	140	166	155	124	148
Mei	172	148	142	145	164	156	127	150
Juni	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus	172	148	142	142	163	155	124	148
September	172	149	141	142	163	155	123	148
October	172	150	140	141	161	154	121	147
November	171	148	141	141	160	154	120	146
December	170	147	139	140	160	153	111	144
Januari 1930.	170	147	139	140	159	153	105	143
Februari	170	145	139	139	159	152	100	141

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. Het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen liep in Maart met vijf punten terug tot 161, in hoofzaak door den lageren prijs voor petroleum, waarvan het indexcijfer terugliep van 173 in Februari tot 126 in Maart. Ook de prijzen van kippeneieren, karbouwen vleesch, varkensvleesch en klapperolie waren lager.

Het indexcijfer voor de uitheemsche artikelen bleef onveranderd 145, terwijl dat van den geheelen kleinhandel, in- en uitvoer tezamen, 153 bedroeg tegen 155 in Februari.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	Inheemsch ¹⁾	Uitheemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
Maart 1929 ..	166	145	155	154
April	164	145	154	152
Mei	161	145	153	151
Juni	160	146	153	151
Juli	158	145	152	149
Augustus	160	144	152	150
September	160	144	152	150
October	161	143	152	150
November	162	144	153	151
December	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari	166	145	155	154
Maart	161	145	153	153

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Pasarprizen. De prijzen van beras waren in Februari ongeveer even hoog als in Januari, die van maïs daaren-

tegen sterk gedaald, ondanks den achteruitgang, dien de prijzen van dit product in Januari reeds te zien gaven. Bedroeg de gemiddelde prijs voor maïs No. 1 in December 1929 nog f 6.03 per pikol, in Februari bedroeg de prijs slechts f 5.18. Deze prijsdaling moet mede worden toegeschreven aan het afkomen van den nieuwen oogst en aan de groote geneigdheid van de bevolking om tot verkoop over te gaan, teneinde contanten te verkrijgen met het oog op de lebaran.

Cassave, gaplek en bataten waren eerder iets vaster in prijs.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — Haarlem, Februari 1930.

Mr. Dr. A. van Doorninck, De ontwikkeling der gemeentefinanciën in de naaste toekomst; Prof. Mr. J. C. Kielstra, De suikerindustrie en de inlandsche landbouw op Java; Dr. W. L. Valk, Het bouwbedrijf, de interest en de effectenbeurs.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Febr. 1930.

A. Pottier, La réglementation du vote plural dans les Sociétés par actions; L. Alibert, La solidarité des Banques dans la distribution du crédit; R. J. Pierre, Les résultats de la guerre mondiale; R. Sédillot, Terminologie économique; C. de K., La politique financière de la Pologne; K., La réforme financière en Lettonie; E. R., Les travaux des Chambres de commerce françaises; X., La Banque de France en 1929; X., Un exposé de M. Henry Chéron sur la loi de finances.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Febr. 1930.

N. A. Tolles and P. H. Douglas, A measurement of British industrial production; H. L. Lutz, Inter-allied debts, reparations, and national policy; M. Newcomer, The general property tax and the farmer; H. C. Nixon, The rise of the American cottonseed oil industry; L. R. Thomson, The St. Lawrence navigation and power project.

De Naamlooze Vennootschap. — Amsterdam, 15 Febr. 1930.

Prof. J. G. Ch. Volmer, Bijdrage tot de leer der afschrijving; Mr. Dr. H. F. A. Völlmar, De rechtspraak in het afgelopen jaar. I; Drs. A. M. Groot, Arbeidsverdeeling; Mr. H. Schaapveld, Borgstellingen voor Naamlooze Vennootschappen. II; H. A. R., De Amsterdamsche Discontomarkt.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Febr. 1930.

F. W. Taussig, The tariff, 1929-'30; O. H. Taylor, Economics and the idea of „jus naturale”; A. F. Burns, The measurement of the physical volume of production; B. W. Knight, Control of investment versus control of return in the regulation of natural monopolies; G. Bielschowsky, Business fluctuations and public works; R. C. Epstein, Statistical light on profits, as analyzed in recent literature; P. T. Homan, Industrial combination as surveyed in recent literature.

Revue d'Économie Politique. — Parijs, Jan.-Febr. 1930.

Situation et avenir de l'agriculture française: 1. M. Augé-Laribé, La population agricole et la main-d'oeuvre; 2. P. Caziot, Le capital foncier et les capitaux d'exploitation; 3. P. Hallé, Les grandes cultures; 4. H. Rouy, L'élevage; 5. M. Augé-Laribé, Les cultures spécialisées; Dr. F. Mlynarski, La réforme de l'étalon de change-or; H. Pouyanne, Le crédit par acceptation à Londres; M. Byé, L'oeuvre scientifique de quelques économistes étrangers; 3. Arthur-Cecil Pigou; L. Baudin, Quelques aspects économiques de la conquête espagnole de l'Amérique.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Januari 1930.

bevat o.a.: Ir. J. W. Albarda, Over politiek; J. F. Ankersmit,

Troelstra's derde deel; *Dr. Ir. Th. van der Waerden*, Technies-ekonomies overzicht, XL, (Fabrieken en Mensen; matige bedrijfsconcentratie); *J. Oudegeest Jr.*, De Labour Partij en de vrijheid der zeeën; *Mr. H. J. van Meurs*, Internationale beschouwingen; *L. J. Kleyn*, Europa in 1929.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Februari 1930.

Prof. Dr. H. Blink, Britsch-Indië in den loop der tijden; *A. J. Koens*, De olijvencultuur van Spanje; *H. Tiesing*, Een verdwenen diersoort in Drente.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, Januari 1930.

Dr. K. Muhs, Die Chance des Kapitalismus; *Dr. L. Brocard*, Die lokale und regionale Wirtschaft als Grundlage der Volks- und Weltwirtschaft; *Dr. H. L. Stoltenberg*, Kurzer Abrisz einer Geschichte der deutschen Soziologie; *Dr. Th. Surányi-Unger*, Der Wirtschaftskampf um den Stillen Ozean; *Dr. K. Amark*, Die Entwicklung des schwedischen Auszenhandels und der schwedischen Handelspolitik nach dem Kriege; *E. T. McPhee*, Trade of the Commonwealth of Australia since the war; *Dr. E. Thannhäuser*, Die Finanzierung des deutschen Einfuhrhandels; *Dr. B. Lavergne*, Die Regiegenossenschaft, eine neue Unternehmungsform; *H. Klein*, Die deutschen Handelskammern im Auslande; *Dr. R. Freund*, Farmpreisindizes in den Vereinigten Staaten von Amerika; *Dr. Fr. H. Betz*, Zur Errechnung und Verwertung von Produktionsindizes.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Maart 1930		Maart 1929	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	51.991	f 2.973.089.000	52.160	f 3.834.958.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	39.761	„ 2.803.357.000	40.645	„ 3.472.533.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.497	„ 11.544.000	1.649	„ 11.329.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	Maart 1930		Maart 1929	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	156.154		142.215	
Bijschrijvingen	2.134.453	469.619	1.753.095	418.128
wegens:				
a. Stortingen	881.341	119.322	715.472	105.459
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	1.252.973	336.960	1.037.498	292.957
2. van Ned. Bank.	139	13.280	125	19.672
c. And. onderwerpen	—	57	—	40
Afschrijvingen	1.320.986	466.755	1.103.362	409.017
wegens:				
a. Chèques	202.486	63.249	186.263	61.105
b. Overschrijvingen.				
1. op andere rek.	1.104.816	336.960	907.054	292.957
2. naar Ned. Bank	1.068	66.492	995	54.910
c. And. onderwerpen	12.616	54	9.050	45
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		103.681		100.474
Bedrag der belegging ¹⁾		82.717		176.727

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	MAART	1929	1929	1930
Inlagen	f 10.025.312	f 10.261.383	f 11.462.803	
Terugbetalingen ...	„ 11.288.500	„ 11.194.453	„ 11.003.273	
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 331.509.960	„ 342.572.016	„ 356.276.998	
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 42.410.700	„ 42.324.850	„ 43.074.500	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven	10.176	9.805	12.101	
Aantal geheel afbetaald	7.991	8.003	8.003	
Aantal in omloop op ultimo	2.052.310	2.082.217	2.119.344	

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	April 1930		April 1929	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 31.2	27.972	f 54.4	24.880
Girobetalingen aan particulieren	„ 22.3	125.753	„ 16.9	98.229
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.2	7.289	„ 4.3	6.560
Betalingen	„ 8.3	32.920	„ 7.-	29.260
Part.rekeninghouders	„ 23.2 ¹⁾	39.629 ²⁾	„ 20.9 ¹⁾	35.295 ²⁾
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponceerd	„ 9.9	4.108 ²⁾	„ 9.7	3.773 ²⁾
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.14	463	„ 0.13	432

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Maart 1930	Jan./Mrt. 1930	Jan./Mrt. 1929
Prod. Steenkolen in tonnen .	997.025	3.041.277	2.758.125
Aantal normale werkdagen .	26 ¹⁾	76	76

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Maart 1930	Jan./Mrt. 1930	Jan./Mrt. 1929
Netto-productie in tonnen ..	18.743 ²⁾	59.608	5.852,4
Aantal normale werkdagen	21	66	6

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Maart 1930	Jan./Mrt. 1930	Jan./Mrt. 1929
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.988	9.546	9.644
Industriezout	54	189	131
Afvalzout	168	603	870
Aantal normale werkdagen	26	76	76

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 April 1930	{ 11.141 ³⁾ 26.755 ⁴⁾	153	142
1 April 1929	{ 9.422 ³⁾ 24.697 ⁴⁾	166	139

¹⁾ Staatsm. 26 dagen; Domaniale mijn en mijn Sophia 25 dagen; Oranje-Nassaumijn en de mijnen Laura en Vereniging 24 dagen.

²⁾ 13.889 ton ruwe bruinkool en 4.854 ton bruinkoolbrik.

³⁾ bovengronds. ⁴⁾ ondergronds.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 3 25 Mrt. '30	Zwits. Nat. Bk. 3 3 Apr. '30
Bel. Binn. Eff. 4 7 Mrt. '30	N. Bk. v. Denem. 4 3 Mei '30
Vrsch. in R.C. 4 7 Mrt. '30	Zweedsche Rbk 3 2 Apr. '30
Javasche Bank... 4 10 Mrt. '30	Bank v. Noorw. 4 20 Mrt. '30
Bank van Engeland 3 1 Mei '30	Bk. v. Tsjecho-slowakije... 4 24 Mei '30
Duitsche Rijkbank 4 20 Mei '30	N. Bk. v. O'rijk. 5 23 Mei '30
Belgische Nat. Bnk. 3 30 Apr. '30	N. Bk. v. Hong. 6 28 Mrt. '30
Fed. Res. Bank N.Y. 3 1 Mei '30	Bank v. Italië. 5 19 Mei '30
Bank van Spanje... 5 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 6 17 Aug. '29

OPEN MARKT.

	1930				1929	1928	1914
	24 Mei	19/24 Mei	12/17 Mei	5/10 Mei	20/25 Mei	21/26 Mei	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	2 1/16	2 1/16-3/16	2 1/8-1/4	2 5/16-9/16	5 1/4-9/8	4 1/8-9/8	3 1/8-9/16
Prolong.	2 1/4-1/2	2-1 1/2	2-3/4	2 3/4-3 1/2	5 1/4-6	4-1 1/2	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	1 1/2	1 1/2-2 3/4	1 1/2-2 1/4	1 1/4-2	4 1/4-5 3/4	2-4 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	2 3/16	2 1/8-3/16	2 1/8-3/16	2 3/8-5/8	5 1/4-7 1/8	4-1 1/8	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	2-3 1/2	1-3 1/2	1 1/2-3 1/2	2-6 1/2	7-10 3/4	4 1/2-8	—
Partic. disc.	3 3/4	3 3/4	3 7/8	4-1 1/8	7 1/2	6 3/4	—
30-55 d...	3 3/4	3 3/4	3 7/8	4-1 1/8	7 1/2	6 3/4	2 1/8-1 1/2
56-90 d...	3 3/4	3 3/4	3 7/8	4-1 1/8	7 1/2	6 3/4	—
Waren-wissel.	4 1/8	4 1/8-1/4	4 1/4	4 1/4-1/2	8 1/2-9	7	—
New York Daggeld 1)	3-1/4	3-1/4	3-1/4	3-1/4	6-7 1/4	6-1/4	1 3/4-2 1/4
Partic. disc.	2 1/2	2 1/2-3/8	2 3/8	2 5/8-3/4	5 3/4	4 1/4	—

1) Koers van 23 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
20 Mei 1930	2.48 1/16	12.08 1/8	59.35 1/2	9.75 1/2	34.72 1/2	100 1/16
21 " 1930	2.48 3/4	12.08 1/8	59.35	9.75 1/2	34.72	100 1/16
22 " 1930	2.48 11/16	12.08 7/8	59.35 1/2	9.75 1/2	34.71 1/2	100 1/16
23 " 1930	2.48 11/16	12.08 1/8	59.34 1/2	9.75 1/2	34.71	100 1/16
24 " 1930	2.48 11/16	12.08 3/8	59.33 1/2	9.75	34.71	100 1/16
26 " 1930	2.48 5/8	12.07 7/8	59.31	9.74 3/4	34.70	100 1/16
Laagsted. w. 1)	2.48 9/16	12.07 3/4	59.30	9.74 1/2	34.69	99 15/16
Hoogste d. w. 1)	2.48 15/16	12.09 1/8	59.36	9.75 1/2	34.73 1/2	100 1/16
19 Mei 1930	2.48 15/16	12.09	59.34 1/2	9.75 1/2	34.72 1/2	100 1/16
12 " 1930	2.48 5/8	12.07 7/8	59.32 1/2	9.75	34.69 1/2	100 1/16
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
20 Mei 1930	48.11	35.10	7.37 1/2	1.49	13.04	30.42 1/2
21 " 1930	48.12	35.10	7.37 1/2	1.49	13.04	30.26
22 " 1930	48.13	35.10	7.37 1/2	1.49	13.04	30.25
23 " 1930	48.12	35.10	7.37 1/2	1.49	13.04	30.27 1/2
24 " 1930	48.11 1/2	35.10	7.37 1/2	1.49	—	—
26 " 1930	48.10	35.07 1/2	7.37 1/2	1.49	13.03 1/2	30.26 1/2
Laagsted. w. 1)	48.08	35.—	7.36 1/2	1.48	13.02	30.15
Hoogste d. w. 1)	48.13 1/2	35.10	7.38	1.50	13.04	30.50
19 Mei 1930	48.11	35.10	7.36 1/2	1.49	13.04 1/2	30.39
12 " 1930	48.12	35.07 1/2	7.36 1/2	1.49	13.03	30.31
Muntpariteit	48.—	35.—	*)	1.488	13.09	48.52 1/2

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
20 Mei 1930	66.75	66.55	66.57 1/2	6.26 1/2	95 1/2	2.48 9/16
21 " 1930	66.72 1/2	66.55	66.57 1/2	6.26	95 5/8	2.48 5/8
22 " 1930	66.72 1/2	66.55	66.57 1/2	6.26 1/4	95 1/4	2.48 1/2
23 " 1930	66.72 1/2	66.57 1/2	66.57 1/2	6.26	95 1/2	2.48 1/2
24 " 1930	66.72 1/2	66.55	66.57 1/2	6.26	95 3/4	2.48 5/8
26 " 1930	66.72 1/2	66.52 1/2	66.52 1/2	6.25 1/2	95 1/8	2.48 9/16
Laagsted. w. 1)	66.67 1/2	66.50	66.50	6.24 1/2	94 5/8	2.48 1/2
Hoogste d. w. 1)	66.75	66.57 1/2	66.59	6.27	95 3/4	2.48 7/8
19 Mei 1930	66.75	66.55	66.57 1/2	6.25 1/2	95 1/2	2.48
12 " 1930	66.70	66.50	66.50	6.25 1/2	95 3/4	2.48
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	95 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.
2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
20 Mei 1930	4,86	3,92 1/8	23,86	40,20 1/2
21 " 1930	4,86 1/8	3,92 1/8	23,86 1/2	40,21
22 " 1930	4,86 1/8	3,92 1/4	23,86 3/8	40,21 1/2
23 " 1930	4,85 3/4	3,92 1/8	23,86	40,21 1/2
24 " 1930	4,85 15/16	3,92 1/8	23,86	40,21 1/2
26 " 1930	4,85 15/16	3,92 1/8	23,86	40,22 1/2
27 Mei 1929	4,85	3,90 7/8	23,83	40,19 1/2
Muntpariteit..	4,8667	3,90 5/8	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Mei 1930	17 Mei 1930	19/24 Mei '30 Laagste	24 Mei '30 Hoogste	24 Mei 1930
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 7/10	97 9/10	97 3/4
Athene	Dr. p. £	375	375	374 3/4	375 1/4	375
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 5/8	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.80	27.80 1/2	27.79	27.84	27.82
Buenos Aires	d. p. \$	43 3/8	43	42 15/16	43 1/16	42 7/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/5 27/32	1/5 53/64	1/5 13/16	1/5 27/32	1/5 53/64
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6	1/5 13/16	1/5 9/16	1/5 7/8	1/5 5/8
Kobe	Sh. p. yen	2/0 25/64	2/0 25/64	2/0 11/32	2/0 7/16	2/0 5/8
Lissabon	Escu. p. £	108 3/4	108 3/4	108 1/8	108 3/8	108 3/4
Mexico 1)....	\$ per £	10.25	10.20	10.10	10.30	10.22 1/2
Montevideo ..	d. per £	45 1/4	45 1/4	44 7/8	45 1/4	45 1/8
Montreal ...	\$ per £	4.87 3/8	4.86 1/8	4.86 1/8	4.86 3/4	4.86 3/4
Rio de Janeiro	d. per Mil.	55 5/8	57 1/8	56 3/8	56 7/8	52 7/32
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/10 3/8	1/10 3/8	1/9 5/8	1/10 3/8	1/10 3/8
Singapore ..	id. p. \$	2/3 37/64	2/3 37/64	2/3 31/32	2/3 37/64	2/3 37/64
Valparaiso 1)	\$ per £	39.92	39.91	39.92	39.94	39.94
Warschau ..	Zl. p. £	43.34 1/2	43.32 1/2	43.32	43.38	43.35 1/2

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence, doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 1)

	Londen 1)	N. York 2)		Londen
19 Mei 1930..	19	40 5/8	19 Mei 1930....	84 11/16
20 " 1930..	18 15/16	40 1/2	20 " 1930....	84/11
21 " 1930..	18 5/8	40 1/8	21 " 1930....	84 11/16
22 " 1930..	18 5/8	40 1/2	22 " 1930....	84 11/16
23 " 1930..	18 3/4	40 1/2	23 " 1930....	84 11/16
24 " 1930..	18 5/8	40 1/8	24 " 1930....	84 11/16
25 Mei 1929..	25	53 3/4	25 Mei 1929....	84 11/16
27 Juli 1914..	24 15/16	59	27 Juli 1914....	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Mei 1930	23 Mei 1930
Saldo bij de Ned. Bank	f 21.412.823,64	f 40.858.991,92
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	627.338,66	822.454,92
Voorschot op ult. April '30 aan de gemeente op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en op de Rijksinkomstenbelasting.....	30.496.961,25	30.496.961,25
Voorshotten aan Ned.-Indië.....	48.224.441,86	50.563.071,62
Id. aan Suriname.....	11.157.000,27	11.173.884,84
Id. aan Curaçao.....	2.318.278,03	2.366.793,55
Kasvoed.weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderp.....	111.690.012,66	110.451.183,94
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	17.250.000,—	10.750.000,—
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	19.011.309,16	24.830.132,52
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	—	778.763,13
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	13.554.581,81	11.836.823,51
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt..	—	—
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 132.541.000,—	f 132.541.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	51.330.000,—	51.330.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop.....	6.434.466,—	6.362.708,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	5.111.380,30	—
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	39.526.096,87	29.871.866,23
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	—	—
Id. aan diverse instellingen 1)	8.471.195,50	8.426.665,50

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	17 Mei 1930	24 Mei 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorshott 's Rijks kas	f 48.211.000,—	f 50.591.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	39.056.000,—	—
Waarvan Muntbiljetten	3.007.000,—	—
Muntbiljetten in omloop	30.367.000,—	29.281.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.....	3.344.000,—	3.530.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	1.257.000,—	1.054.000,—
Voorshott van de Javasche Bank.....	31.333.000,—	31.063.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Mei 1930.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	38.794.812,82		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	838.233,47		
enz. in disc.	Ag.sch. "	12.774.352,26	f	52.407.398,55
Papier o. h. Buitenl. in disconto				
Idem eigen portef. f		236.193.747,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				236.193.747,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f	28.885.077,30		
	Bijbnk. "	9.866.801,02		
	Ag.sch. "	52.429.028,88		
	f	91.180.907,20		
Op Effecten	f	89.258.645,82		
Op Goederen en Spec.	f	1.922.261,38		91.180.907,20
Voorschotten a. h. Rijk				
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	64.891.210,—		
Muntmat., Goud		367.021.070,30		
	f	431.912.280,30		
Munt, Zilver, enz.		26.824.115,97		
Muntmat., Zilver				
				458.736.396,27 ¹⁾
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfonds		25.700.202,38		
Gebouwen en Meub. der Bank		5.200.000,—		
Diverse rekeningen		40.475.752,39		
	f	909.894.403,79		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.106.550,55		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfonds		6.620.139,76		
Bankbiljetten in omloop		804.011.780,—		
Bankassignatiën in omloop		230.822,46		
Rek.-Cour. f Het Rijk	f	38.659.400,46		
saldo's: Anderen	f	15.580.854,63		54.240.255,09
Diverse rekeningen		9.684.855,93		
	f	909.894.403,79		
Beschikbaar metaalsaldo	f	114.932.843,69		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		287.432.105,—		

¹⁾ Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
26 Mei '30	64.891	367.021	804.012	54.471	114.933	53
19 " '30	64.895	367.021	815.756	42.530	114.649	53
12 " '30	64.896	367.023	835.180	33.296	109.629	52
5 " '30	64.900	367.023	865.574	13.598	118.157	54
28 April '30	64.910	367.023	829.429	18.873	124.864	55
22 " '30	64.916	367.023	812.804	16.676	123.953	55
27 Mei '29	66.209	370.803	796.883	30.457	127.269	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
26 Mei 1930	52.407	—	91.181	236.194	40.476	
19 " 1930	52.177	—	91.943	236.722	39.443	
12 " 1930	53.429	—	97.026	236.622	45.128	
5 " 1930	53.238	—	129.954	224.308	47.368	
28 April 1930	52.105	—	93.169	213.210	43.320	
22 " 1930	51.647	—	94.744	210.071	35.054	
27 Mei 1929	96.011	—	98.428	160.715	35.166	
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509	

¹⁾ Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Maart 1930	4.456	5.993	129	95	2.249	371
1 Februari 1930	4.406	5.841	129	87	2.163	380
1 Januari 1930	4.418	5.993	135	130	2.639	813
1 December 1929	4.422	5.983	62	609	1.905	502
1 November 1929	4.285	5.859	61	572	1.752	299
1 April 1929	2.908	5.730	118	215	3.170	166

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
24 Mei 1930	166.400		272.200	50.000	37.520
17 " 1930	166.400		275.700	45.000	38.120
10 " 1930	168.100		278.400	48.200	37.460
26 Apr. 1930	138.952	30.350	269.381	52.207	40.667
19 " 1930	143.882	30.813	271.784	42.758	43.879
12 " 1930	138.888	31.519	276.077	43.282	42.662
5 " 1930	138.815	31.136	269.985	44.078	44.326
25 Mei 1929	161.820	22.266	300.369	34.105	50.297
26 Mei 1928	174.351	17.877	304.634	43.193	123.003 ²⁾
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
24 Mei 1930		147.100		***	52
17 " 1930		146.100		***	52
10 " 1930		150.700		***	51
26 Apr. 1930	8.916	36.647	55.249	29.552	53
19 " 1930	9.081	34.881	52.540	30.697	56
12 " 1930	9.041	35.357	55.409	32.216	53
5 " 1930	8.699	30.870	52.948	40.155	54
25 Mei 1929	8.358	26.042	81.308	41.560	55
26 Mei 1928	14.282	16.888	65.169	66.108	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in Banking circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities- Disc. and Advances	Securities
21 Mei 1930	158.444	354.694	62.804	6.838	13.643
14 " 1930	163.348	356.455	65.929	6.404	10.989
7 " 1930	164.502	358.491	65.082	6.555	9.609
30 April 1930	164.284	358.822	64.520	6.755	9.999
23 " 1930	163.843	362.184	60.703	6.804	10.274
16 " 1930	160.788	361.322	58.501	6.386	10.443
22 Mei 1929	162.747	362.364	59.627	6.916	20.119
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
21 Mei '30	49.788	21.178	57.836	37.035	63.749	54 ¹³ / ₁₆
14 " '30	52.793	24.548	58.311	36.457	66.893	56
7 " '30	56.363	16.211	68.534	36.034	66.012	54 ¹⁹ / ₃₂
30 Apr. '30	59.238	21.002	66.162	36.561	65.462	52 ²⁹ / ₃₂
23 " '30	58.053	17.314	66.011	35.779	61.659	51 ²³ / ₃₂
16 " '30	58.283	14.799	65.816	36.303	59.467	50 ¹³ / ₁₆
22 Mei '29	38.487	15.300	57.507	35.315	60.384	55 ¹³ / ₁₆
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
16 Mei '30	43.187	298	6.896	23.297	18.709	2.678	3.200
9 " '30	42.950	294	6.889	23.870	18.720	2.652	3.200
2 " '30	42.350	287	6.886	23.732	18.743	2.750	3.200
25 Apr. '30	42.351	282	6.902	24.440	18.736	2.592	3.200
17 Mei '29	36.534	732	7.942	24.513	18.400	2.368	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
16 Mei '30	5.395	1.758	71.131	3.430	1.942	8.527
9 " '30	5.395	1.698	71.612	4.023	1.948	7.873
2 " '30	5.395	1.887	72.373	3.553	2.041	6.776
25 Apr. '30	5.395	1.701	70.770	3.723	2.831	8.007
17 Mei '29	5.769	1.468	62.864	5.635	6.252	6.744
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan als goud- tenk. circ. banken 1)	Devisen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Bele- ningen
23 Mei 1930	2.585,9	149,8	342,7	1.519,7	53,3
15 " 1930	2.577,7	149,8	297,8	1.584,8	69,1
7 " 1930	2.565,4	149,8	330,2	1.853,5	53,6
30 April 1930	2.565,5	149,8	327,4	1.939,1	135,5
23 " 1930	2.557,1	149,8	354,9	1.630,5	55,4
23 Mei 1929	1.764,6	59,1	146,5	2.403,4	97,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva
23 Mei 1930	101,1	618,5	4.045,8	680,2	192,2
15 " 1930	93,0	615,5	4.196,3	550,0	165,8
7 " 1930	93,1	606,0	4.403,7	601,4	163,1
30 April 1930	93,1	580,7	4.664,2	536,5	162,0
23 " 1930	93,1	627,7	4.109,9	732,5	158,8
23 Mei 1929	92,9	589,5	4.006,2	642,3	300,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Mei, 30, 23 April '30, 23 Mei '29, resp. 62; 62; 50; 18; 71; 63 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. o/d. Staat voor inge- stroken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenland						Schatkist	Partic.
22 Mei	1200	673	45	830	29	315	2.875	36	142
15 "	1196	665	45	820	35	315	2.903	24	112
8 "	1195	646	45	802	31	315	2.907	4	88
1 "	1195	654	45	827	46	314	2.932	27	87
24 Apr.	1183	615	45	829	29	314	2.877	23	82
23 Mei ¹⁾	963	462	44	743	46	343	2.452	27	81

1) 1929.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
7 Mei '30	3.068,2	1.700,9	174,0	237,4	175,2
30 Apr. '30	3.072,7	1.683,3	178,9	233,5	209,6
23 " '30	3.046,4	1.695,3	178,4	211,5	256,9
16 " '30	3.031,5	1.729,3	177,4	213,8	302,4
9 " '30	3.037,3	1.745,8	184,1	226,2	267,0
2 " '30	3.021,7	1.745,1	187,2	241,1	301,3
8 Mei '29	2.840,9	1.372,0	171,3	962,0	187,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. 1)	Algem. Dek- kings- perc. 2)
7 Mei '30	527,8	1.493,0	2.413,0	174,2	78,5	83,0
30 Apr. '30	529,5	1.507,3	2.433,9	174,2	77,9	82,5
23 " '30	527,4	1.518,3	2.422,2	174,2	77,6	81,8
16 " '30	535,4	1.547,9	2.443,1	174,2	75,9	80,4
9 " '30	527,3	1.558,3	2.395,5	174,2	76,8	81,5
2 " '30	530,4	1.576,1	2.443,0	174,2	75,1	79,8
8 Mei '29	149,5	1.663,7	2.388,2	156,2	70,0	74,3

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
30 Apr. '30	74	16.964	5.791	1.774	20.732	7.055
23 " '30	58	16.955	5.791	1.727	20.597	7.034
16 " '30	—	—	—	—	—	—
9 " '30	75	16.829	5.731	1.714	20.483	7.102
2 " '30	82	16.918	5.721	1.739	20.638	7.088
1 Mei '29	703	16.451	5.875	1.702	20.137	6.760

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

27 Mei 1930.

Als gevolg van goede vraag gedurende de voorafgaande weken waren de wereldverscheppingen van tarwe grootter dan in den laatsten tijd het geval was geweest. Vooral van Argentinië waren ze eenigen tijd zeer klein en was de vermeerdering in de afgelopen week vrij belangrijk. Ook van Noord-Amerika waren de verscheppingen grootter. De stoomende voorraad is echter niet toegenomen, tengevolge van ruime aankomsten in de destinatiehavens. De vraag voor buitenlandse tarwe was in de afgelopen week minder levendig dan in de beide daaraan voorafgaande weken, toen flinke hoeveelheden werden gekocht in stoomende posities en voor spoedige aflading ter dekking van dadelijke behoefte tegen verkoopen van meel. De prijzen hebben zich, niettegenstaande de verminderde vraag, goed gehandhaafd en ondergingen zelfs op verscheiden dagen, zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika, eenige verhooging. Vergeleken bij een week geleden, was de Mei-termijn te Chicago $3\frac{1}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. hooger, te Winnipeg, welke markt op Zaterdag gesloten was, $2\frac{1}{2}$ dollarcenten hooger. Te Buenos Aires en te Rosario was het slot voor Juni 25 cents per 100 KG. hooger. Hoewel het offertemateriaal van Argentinië in de afgelopen week ruimer was, is het aanbod toch niet dringend. De in Argentijnsche uitvoerhavens aanwezige voorraden zijn in de vorige week met 10.000 ton verminderd. Deze voorraden bedragen op het oogenblik 210.000 ton tegen 425.000 ton een jaar geleden, toen Argentinië een grooten tarwe-oogst had en veel dringender aan de markt was dan nu het geval is. Grote verscheppingen kunnen ook in het vervolg niet van Argentinië worden verwacht. Voor het grootste gedeelte zal in de tarwe-behoefte van West-Europa worden voorzien door de Vereenigde Staten en Canada, waar de zichtbare voorraden nog steeds zeer groot zijn, hoewel ze in den laatsten tijd vrij aanzienlijk in omvang zijn afgenomen. Men verwacht, dat in de van het nu loopende seizoen nog resteerende maanden de vraag naar Amerikaansche tarwe zal toenemen en is daarom hoopvol gestemd in de veronderstelling, dat het prijsniveau geen verdere verlaging zal ondergaan. In Duitschland worden pogingen in het werk gesteld om van de regering gedaan te krijgen, om in de maand Juni minder dan, zooals tot nog toe het geval was, 50 Cct. inlandsche tarwe te vermalen en de mogelijkheid schijnt niet uitgesloten, dat de regering ertoe over zal gaan om het te vermalen percentage inlandsche tarwe eenigszins te verlagen, omdat de voorraden inlandsche tarwe in Duitschland zijn verminderd. Het gevolg daarvan zou zijn een vergroting van de vraag naar buitenlandse tarwe. In Italië is de vraag naar buitenlandse tarwe vermeerderd door inkrimping der aanvoeren van inlandsche tarwe en geregeld komen in dat land importzaken tot stand. Frankrijk gaat voort met het uitvoeren van tarwe naar de omringende landen, doch in de vorige week is het aanbod eenigszins verminderd en zijn de prijzen verhoogd als gevolg van de vooruitzichten van den nieuwen oogst, die niet van dien aard zijn, dat weder zulk een groote opbrengst als in het vorige jaar kan worden verwacht. Er wordt in Frankrijk geklaagd over veel regen en koude en veel onkruid. Niet alleen in Frankrijk wordt op het oogenblik naar een periode van warm weder verlangd, vrijwel in geheel West-Europa en ook in Italië is zulks het geval. Wel worden de vooruitzichten algemeen gunstig genoemd, doch de maand Mei heeft veel regen gebracht en de temperatuur was laag. In Polen is een officieel oogstbericht gepubliceerd, dat den stand op 20 April aangaf voor tarwe met 3,8 tegen 3,1 in het vorige jaar, voor rogge eveneens met 3,8 tegen 3,3 in het vorige jaar en voor gerst met 3,5 tegen 2,9 in het vorige jaar. In het Poolse systeem beteekent 4 goed, 3 gemiddeld en 2 slecht. Ook daar zijn de vooruitzichten op het oogenblik dus gunstig. In Oostenrijk is het geruimen tijd te droog geweest en hoewel sedert regen is gevallen, zou nog verdere regen welkom zijn. In de Balkan-landen is men uiterst tevreden over den stand van alle te velde staande gewassen. Het heeft overal hard geregend en de vooruitzichten zijn op het oogenblik uiterst gering. Men meent, dat voldoende vocht in den bodem aanwezig is en dat groote opbrengsten verwacht mogen worden. In

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behooren tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroon domein

Verkrijgbaar $4\frac{1}{2}$ pCts. Pandbrieven à 99 pCt.
Pandbrieven op 1 Jan. 1930: f 19.052.700.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Mei 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	18/24 Mei 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	27.542	520.600	642.049	10.439	22.619	51.369	543.219	693.418
Rogge	1.424	158.890	75.918	—	18.827	—	177.717	75.918
Boekweit.....	198	5.661	11.318	192	1.341	—	7.002	11.318
Mais.....	5.862	417.723	374.678	5.128	71.458	92.503	489.181	467.181
Gerst	3.240	198.636	161.102	75	16.569	1.521	215.205	162.623
Haver	4.079	85.884	87.449	—	2.602	2.029	88.486	89.478
Lijnzaad	103	26.359	60.999	6.907	115.023	152.606	141.382	213.605
Lijnkoek	4.348	67.452	95.769	—	—	250	67.452	96.019
Tarwemeel	2.818	39.553	36.928	430	12.702	12.570	52.255	49.498
Andere meelsoorten	370	8.766	7.904	—	—	—	8.766	7.904

Britsch-Indië zijn de uitkomsten van den oogst gunstiger dan men aanvankelijk heeft gedacht en vrij geregeld wordt Indische tarwe in Europa aangeboden en verkocht, zonder dat dit aanbod dringend is. Gedurende langen tijd hebben de zichtbare voorraden in de Vereenigde Staten en Canada een groote rol gespeeld bij de prijsbepaling aan de termijnmarkten te Chicago en Winnipeg. Deze voorraden zijn nog wel van veel belang, doch op het oogenblik dient wel in de eerste plaats rekening gehouden te worden met de vooruitzichten van den nieuwen oogst. In het wintertarwegebied in de Vereenigde Staten zijn deze niet zoo gunstig als 2 weken geleden. Het weer is koel en vertraagt de ontwikkeling van de planten in het Noord-Westen van het wintertarwegebied, terwijl in sommige gedeelten te veel regen is gevallen. Van andere streken komen weer gunstiger berichten, doch over het algemeen is warm weder gewenscht. Ook in het voorjaarstarwegebied van de Vereenigde Staten is het weder koel en hoewel de planten zich goed ontwikkelen, zou ook daar warmer weder aan het gewas ten goede komen. Hetzelfde is het geval in Canada, waar ook al naar warmer weder wordt verlangd. De uitzaai van zomertarwe is practisch gereed gekomen en men is er hoopvol gestemd over de vooruitzichten, hoewel niet-tegenstaande veelvuldig gevallen regen toch in sommige gedeelten nog over onvoldoende vocht in den bodem wordt geklaagd. De markten in Noord-Amerika zijn op het oogenblik uiterst gevoelig voor de berichten over de te velde staande gewassen en de prijzen reageeren dadelijk op meer of minder gunstige berichten. Wanneer deze in de eerstvolgende weken minder gunstig zouden zijn, moet zeker met verhooging der prijzen rekening gehouden worden. In Argentinië gaat men voort met het uitzaaien van tarwe onder gunstige omstandigheden, tengevolge van veel regen; welke het land in goeden toestand hebben gebracht. Sedert is het weder opgeklaard. Ook in Australië vindt de uitzaai van tarwe snellen voortgang onder gunstige omstandigheden in bijna alle tarweverbouwende streken.

In de afgelopen week zijn groote zaken gedaan in Russische rogge. De Russen zijn plotseling aan de markt gekomen met groote hoeveelheden tot verlaagde prijzen en zelfs in Duitsland heeft men van deze Russische rogge gekocht. De Duitse regeering heeft daarop het invoerrecht voor rogge van Mk. 90.— verhoogd op Mk. 150.— per 1.000 KG. De Russen zijn nog aan de markt met groote hoeveelheden tot dezelfde prijzen als waarvoor ze verkochten, doch na de omzetting in het begin der afgelopen week zijn geen groote zaken meer tot stand gekomen, omdat koopers voorloopig goed voorzien zijn met rogge. Voor Duitsch/Poolse rogge waren de omzettingen in de afgelopen week niet groot in verband met de Russische verkoopen.

Verscheppingen van mais blijven klein en die uit Argentinië waren zelfs kleiner dan in de voorafgaande week. Regen heeft den aanvoer in de Argentijnsche uitvoerhavens vertraagd, doch de weersomstandigheden zijn nu beter geworden, zoodat spoedig vermeerdering der aanvoeren en ook van de verscheppingen uit Argentinië verwacht kan worden. Niettegenstaande de kleine verscheppingen was de vraag voor Plata-mais in Europa niet groot. De prijzen hebben slechts kleine veranderingen ondergaan en binnenkomende partijen vonden moeilijk afzet in de consumptie. Ook met binnenkomende Donau-mais was dat het geval, en de vraag daarvoor liet te wenschen. In stoomende Donau-mais is het aanbod beperkt, doch doordat de vraag voor spoedige posities niet levendig is, kwamen daarin geen zaken van belangrijken omvang tot stand. De aanvoeren in de Donauhavens waren niet groot, omdat de boeren nog bezig zijn met werkzaamheden te velde, doch vermeerdering dier aanvoeren wordt spoedig verwacht. Geregeld kwamen zaken tot stand in Donau-mais ter verschepping in de eerstvolgende maanden. In Plata-mais ter verlading

gedurende de zomermaanden worden kleine zaken, afgesloten, welke uitsluitend in de tweede hand gebeuren tot verscheiden guldens onder eerste hands prijzen. De Juni-termijn sloot te Buenos Aires 6 cents lager dan een week geleden en te Rosario onveranderd. De vooruitzichten van mais in Zuid-Afrika blijven gunstig. De opbrengst in de Unie wordt volgens de tweede schatting geraamd op 10.042.000 quarters. De eerste schatting bedroeg 10.569.000 quarters en de opbrengst in het vorige jaar was 7.694.000 quarters. De prijzen voor Zuid-Afrikaansche mais ter verschepping in Augustus en September zijn vrij aanmerkelijk verlaagd en staan nu ongeveer gelijk met die voor Plata-mais ter verschepping in dezelfde maanden. Veel belangstelling vinden de aanbiedingen van deze maïssoorten nog niet, doch later zullen zeker daarin belangrijke zaken te doen zijn.

De gerstmarkt is in de afgelopen week op de meeste dagen vrijwel onveranderd gebleven. Het aanbod van Russische gerst blijft groot en geregeld komen daarin zaken tot stand. De in Nederland disponibile voorraad is tengevolge van een goede consumptievraag verminderd, doch het aanbod blijft ruim voldoende om aan de vraag te voldoen. Afladers aan den Donau waren in het begin der week niet geneigd om te verkoopen tot de door de Russen gevraagde prijzen, doch sedert zijn zij lager aan de markt gekomen, zoodat op het oogenblik Donau en Russische gerst wederom gelijk in prijs zijn. Toen in de voorafgaande week de Russen groote hoeveelheden gerst verkochten tot lagere dan de toenmaals geldende prijzen, zijn ook weder eenige importzaken van gerst in Duitsland gedaan. Sedert is het invoerrecht op voedergerst in Duitsland verhoogd en wel van Mk. 100 tot Mk. 120 per ton.

De stemming voor haver was in de afgelopen week flauw en de prijzen zijn vrij aanmerkelijk gedaald. Er is ruim aanbod van Donauhaver en Platahaver, voor welke soorten slechts beperkte vraag bestaat. Duitse haver-soorten worden ruim aangeboden, terwijl ook daarvoor de kooplust niet groot is. De prijzen hebben zich dan ook niet kunnen handhaven en zijn allengs gedaald.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was over het algemeen prijshoudend.

In Amerika werden partijen ruwe suiker tot ca. 1½ d.c. c. & fr., afgedaan. Op de New-Yorksche termijnmarkt waren de fluctuaties zeer gering en kwam het einde der week met de volgende noteringen: Juli 1.46; Sept. 1.54; Dec. 1.64 en Mrt 1.72; terwijl de laatste notering voor Spot Centrifugals 3.14 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 128.000 tons, de versmeltingen 64.000 tons tegen 59.500 tons verleden jaar en de voorraden 551.000 tons tegen 666.300 tons.

De laatste C u b a statistiek luidt als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie	4.400.000	5.060.000	4.020.000
Consumptie	33.609	60.000	67.000
Weekontv. afscheephavens ...	115.901	101.261	49.627
Totaal sedert 1/1	2.734.713	3.755.774	2.826.330
Weekexport	151.455	119.556	66.068
Totale export sedert 1/1	1.184.181	2.373.007	1.514.105
Voorraad afscheephavens	1.704.714	1.525.697	1.317.604
Voorraad binnenland	1.477.496	1.244.226	1.126.670
Aantal werkende fabrieken ...	50	11	4

In Engeland maakte zich aanvankelijk een betere kooplust voor ruwe suiker voelbaar, welke echter tegen het einde der week weder afnam, hetgeen zich in de noteringen op de termijnmarkt te Londen weerspiegelde. Deze luiden aan het slot een fractie lager dan bij opening: Mei basis 88°

KOFFIE.

De kalme stemming van de vorige week hield ook in den loop dezer week aan. De kost- en vracht-aanbiedingen van Santos liepen ongeveer 1/6 à 2/- per cwt. terug, terwijl die van Rio 1/- à 1/6 inzakten. Nederlandsch-Indië was met gewasschen Robusta weder 1/2 ct. per 1/2 KG. lager; van de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten liep Mandheling Robusta ook ongeveer 1/2 ct. terug, doch de goedkope soorten bleven dooreengenomen onveranderd.

De reeds in het vorig Overzicht besproken geweldige toename in April van de teruggehouden voorraden in het binnenland van Sao Paulo, was nog steeds de oorzaak van de lusteloosheid, waarin het artikel verkeert. Verwonderlijk is dit niet, want de voorraadcijfers, waarmede thans te rekenen valt, zijn van een grootte, welke niet alleen tot nu toe onbekend was, doch die een half jaar geleden nog voor onwaarschijnlijk werd gehouden. Niemand vermoedde toen, dat de loopende Santos-oogst de reeds zeer hooge ramingen zóó belangrijk zou overschrijden. Aangezien deze oogst echter in de maanden Juli 1929/April 1930 reeds bijna 22 miljoen balen heeft opgeleverd, is het waarschijnlijk dat hij ten slotte op 30 Juni het formidabele cijfer van 23 à 23 1/2 miljoen balen zal hebben bereikt en daar gerekend moet worden voor den loopenden Rio-oogst op ongeveer 4 1/4 miljoen balen en voor de oogsten van Victoria, Parana, Bahia en Pernambuco tezamen op ongeveer 2 3/4 miljoen balen, komt men voor den geheelen loopenden Braziel-oogst op cijfers van 30 à 30 1/2 miljoen balen. Bij een raming van alle andere soorten (de zogenaamde „Milds“) tezamen van ruim 10 miljoen balen van 60 KG., „dan dan de totale wereldproductie voor het loopende jaar 40 à 40 1/2 miljoen balen bij een wereldverbruik van ongeveer 25 1/2 miljoen balen. Nu wordt weliswaar voor het volgende oogstjaar op een kleinen Braziel-oogst gerekend (het Verdedigings-Instituut raamde dezer dagen den volgende Santos-oogst op 7.500.000 balen) en mag dus in dat jaar een afnemng van enkele miljoenen balen van de in Brazilië teruggehouden voorraden waarschijnlijk worden geacht, doch voor het daarop volgende oogstjaar raamt het Verdedigings-Instituut den Santos-oogst nu reeds op 14 miljoen balen, waardoor bevestigd wordt, dat de vooruitzichten voor dien oogst op het oogenblik zeer gunstig zijn, al kan de temperatuur en het weder gedurende

den bloeitijd, die in Augustus aanvangt, den toestand nog grondig wijzigen. Mocht dit echter niet geschieden, dan opent de nu gepubliceerde raming voor het oogstjaar 1931/32 weder een vooruitzicht op overproductie. Zelfs de naaste toekomst is voor het artikel dus nog zeer onzeker, hetgeen van groote beteekenis is, in de eerste plaats voor Brazilië zelf. Hoe het wel en wee van dat land nauw samenhangt met de koffie-cultuur en met de koffieprijsen, blijkt weder ten duidelijkste uit de dezer dagen bekend geworden cijfers van den Braziliaanschen uitvoer. Bij een totalen uitvoer van ongeveer f 1.138.000.000,— in 1929 tegen ongeveer f 1.170.000.000,— in 1928 bedroeg de waarde van den koffie-uitvoer in 1929 ongeveer f 808.000.000,— tegen ongeveer f 837.000.000,— in 1928. In beide jaren bedroeg dus de waarde van den koffie-uitvoer bijna 3/4 en die van alle andere artikelen, als tabak, rubber, huiden, vleesch, cacao, vruchten, hout, mangaan enz. ongeveer 1/4 van den geheelen uitvoer. Tengevolge van de daling der koffieprijsen zal die verhouding in 1930 echter wel belangrijk gewijzigd worden.

Aan de loco-markt bleef de kooplust gering en dientengevolge de afzet beperkt. De officieele notering van Superior Santos werd verlaagd van 41 op 40 ct. per 1/2 KG. en die van Robusta van 35 op 34 ct.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteringen aanvankelijk 5/8 à 3/4 ct. terug, om daarna ongeveer 1/8 à 1/4 ct. te herstellen, dit laatste hoofdzakelijk op dekkingen aan de markt te New-York. Dinsdag 27 dezer des voormiddags waren de noteringen als volgt: Mei 26, September 23 7/8, December 23, Maart 1931 — 22 5/8, Mei 1931 — 22 3/8 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 57/- à 60/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 60/6 à 63/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 39/6 à 40/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik: Pa¹mbang Robusta, Mei-verscheping, 21 ct.; Benkoelen Robusta, Mei-verscheping, 21 3/4 ct.; Mandheling Robusta, Mei-verscheping 23 1/2 ct.; W.L.B. f.a.q. Robusta, Mei-verscheping 31 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Coloni- al Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Aff. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatra- thee p. 1/2 KG.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100								
£	¢	¢	¢	Sh.	fl.	cts.	cts.	100	100								
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	21-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2	92,9
290.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,12 ⁶	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	95,4	89,5
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3	88,7
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5	90,4
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,37 ⁶	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1	89,6
299.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,62 ⁶	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4	92,2
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	41,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,8	90,2
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,87 ⁶	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,1	89,1
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,87 ⁶	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8	88,6
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4	88,9
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,87 ⁶	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4	88,2
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,37 ⁶	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7	87,9
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8	87,9
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,87 ⁶	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1	89,2
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-19,375	26,3	16,87 ⁶	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7	90,5
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-19	25,3	16,62 ⁶	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1	91,2
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-19,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7	89,8
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-19,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5	88,2
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-19,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9	86,6
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-18,5	23,9	15,87 ⁶	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5	85,4
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-18,8	24,7	14,62 ⁶	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2	80,1
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-18,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5	85,1
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-18,5	23,9	13,92 ⁶	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5	84,8
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-19,875	27,9	13,77 ⁶	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2	84,6
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,37 ⁶	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2	85,4
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8	85,8
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-110,5	29,5	13,37 ⁶	71,3	54	88,0	74,25	87,9	92,9	87,9
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-110,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6	83,9
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-110,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	91,0	81,7
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-111	30,9	13,42 ⁶	71,6	54	88,0	68,50	81,1	91,0	83,7
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-110,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6	83,6
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-110,125	28,4	13,47 ⁶	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0	82,0
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-109,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	90,3	80,5
182.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-108,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	88,4	78,8
178.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	-108	22,5	12,07 ⁶	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	87,1	78,8
174.13/-	66,7	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	-107,375	20,7	11,67 ⁶	62,3	35	57,0	60,50	71,6	84,5	76,9
174.4/-	66,5	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	-108	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	81,3	75,2
165.18/-	63,4	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	-107,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	78,7	74,2
161.17/6	61,8	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	-107,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	78,7	72,8
148.17/6	56,9	16,60 ⁵	71,4 ⁵	28,00 ⁹	50,9 ⁹	17,75 ⁹	60,2 ⁹	-106,875	19,3	10,00	53,3	35	57,0	56,75 ⁹	67,2 ⁹		
145.10/-	55,6	16,55 ⁸	71,2 ⁸	28,75 ¹⁰	52,3 ¹⁰	18,00 ¹⁰	61,0 ¹⁰	-107	19,6	9,75	52,0	35	57,0	59,25 ¹¹	70,1 ¹¹		
143.12/6	54,9	16,50 ⁷	71,0 ⁷	29,00 ¹¹	52,7 ¹¹	18,00 ¹¹	61,0 ¹¹	-108,125	11,1	9,75	52,0	35	57,0				
142.-/6	54,2	16,40 ⁸	70,5 ⁸	29,00 ¹²	52,7 ¹²	18,00 ¹²	61,0 ¹²	-109,375	19,5	9,75	52,0	34	55,4				

1) De huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche. 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928) 3) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 4) 2 Mei 5) 9 Mei 6) 16 Mei 7) 23 Mei 8) 1 Mei 9) 8 Mei 10) 15 Mei 11) 22 Mei.

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
26 Mei	\$ 7,81	\$ 7,61	\$ 7,46	\$ —,—
19 "	" 8,05	" 7,85	" 7,67	" —,—
12 "	" 8,25	" 8,01	" 7,90	" —,—
5 "	" 8,21	" 8,01	" 7,88	" —,—

Rotterdam, 27 Mei 1930.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Mei in duizenden balen.

	1930	1929	1928	1927	1926
Voorraad in Europa...	1.861	2.036	2.014	1.732	1.614
Stoomend (Brazilië ..	622	574	467	455	449
n. Europa (Oost-Indië.	45	46	64	69	29
	2.528	2.656	2.545	2.256	2.092
Voorraad Ver. Staten	850	789	892	807	694
Stoomend) Brazilië ..	396	335	469	439	304
naar) Oost-Indië	2	6	—	—	—
Ver.Staten	3.776	3.786	3.906	3.502	3.090
Voorr. in Pernambuco	4	8	—	—	—
" " Bahia	13	25	49	20	15
" " Victoria ..	119	43	94	7	—
" " Riode Janeiro	311	287	283	126	74
" " Santos	947	1.058	1.102	882	1.354
" " Paranagua ..	130	10	—	—	—
Totaal	*5.300	*5.217	*5.434	*4.537	*4.533
Op 1 April	*5.267	*4.980	*5.255	*4.558	*4.786
	1929	1928	1927	1926	1925
Op 1 Juli	*5.338	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

De binnenlandsche voorraden te

	Santos	Rio de Janeiro
1 Mei 1925	2.644.000 balen	
1 Juli 1925	1.786.000 "	
1 April 1926	3.902.000 "	
1 Mei 1926	3.531.000 "	
1 Juli 1926	2.833.000 "	
1 April 1927	3.888.000 "	
1 Mei 1927	3.133.000 "	
1 Juli 1927	3.312.000 "	
1 April 1928	12.653.000 "	
1 Mei 1928	12.115.000 "	1.194.000 balen
1 Juli 1928	11.672.000 "	1.180.000 "
1 April 1929	10.403.000 "	320.000 "
1 Mei 1929	9.772.000 "	186.000 "
1 Juli 1929	8.785.000 "	136.000 "
1 April 1930	20.503.000 "	1.700.000 "

THEE.

De theemarkt gaf in de afgelopen week betrekkelijk weinig verandering te zien. Zij opende in een vrij vaste stemming, later werd echter de markt enigszins onregelmatig met ietwat lagere prijzen voor gewone- en middenkwaliteiten.

De prijsverschillen bedroegen echter niet meer dan $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ d. Klein-gruis was goed gevraagd en aan den vasten kant, terwijl er ook iets meer vraag voor export voor blad-sorteringen bestond.

VERKEERSWEZEN. VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Er waren betrekkelijk weinig orders aan de markt, terwijl het aanbod van schepen buitengewoon groot was, zoodat de vrachten een verdere inzinking toonden. Van Montreal werd een boot van 32000 qtrs. per 21/26 Mei naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten Van West-Italië, excl. Spanje) op basis van \$0,10 naar één losplaats bevracht en een boot van 35000 qtrs. werd per begin Juni naar Genua en/of Leghorn tegen \$0,10 naar één en \$0,10 $\frac{1}{2}$ naar beide havens gesloten. Bevrachters ondervonden de grootste moeilijkheden naar het Continent te verkoopen; het cijfer naar Antwerpen of Rotterdam is nominaal \$0,08.

Van de *Northern Range* naar Antwerpen is het vrachtcijfer \$0,07, terwijl een lading van Portland naar Antwerpen, Rotterdam of Amsterdam tegen deze vracht met de optie Hamburg tegen \$0,07 $\frac{1}{2}$ afgesloten werd, voor 21/28 Mei verschepping.

Van de *Gulf* werd een boot van gemiddelde grootte naar Griekenland op basis van 2/8 $\frac{3}{4}$ per qtr. naar één haven per Mei/Juni bevracht en er bestaat een mogelijkheid een prompte lading naar Antwerpen of Rotterdam tegen \$0,11 te arrangeren met de optie Hamburg of Bremen tegen \$0,11 $\frac{1}{2}$. Van

de Noord-Pacific werden iets meer graanladingen aangeboden, waardoor de vrachten iets vaster werden. Een boot van 6900 ton werd per medio Juni van Prince Rupert naar U.K./Continent tegen 20/9, een 7000 tonner van Portland of Puget Sound per 10/25 Juni tegen 21/9, alsmede een 6800 tonner per 10/28 Juni tegen 21/10 $\frac{1}{2}$ bevracht, laatstgenoemde booten eveneens naar U.K./Continent. Op deze basis kunnen verdere booten geplaatst worden.

La Plata. In deze afdeeling was de toestand slechter dan ooit. Gewoonlijk vinden in dezen tijd van het jaar groote maisverscheppingen plaats, waarvoor goede vrachten betaald worden. Uit het feit, dat in de afgelopen week 10/- van de Bovenrivier betaald werd tegenover 24/- het vorige jaar, blijkt wel de tegenwoordige slechte toestand van de markt. Er keeren nog steeds booten in ballast terug, terwijl andere 9/6 van Rosario naar Antwerpen/Hamburg range geaccepteerd hebben met optie Antwerpen of Rotterdam tegen 9/-. Van Santa Fé werd een handige boot tegen 12/6 naar Marseille of Genua bevracht, optie beide havens tegen 13/-. Van Bahia Blanca heeft een groote boot 9/9 naar één, 10/6 naar twee havens U.K. geaccepteerd, met de optie Antwerpen/Hamburg range tegen 9/3 naar één, 9/9 naar twee havens, optie Antwerpen of Rotterdam tegen 8/9, beide havens tegen 9/3. De markt was tegen het einde der week absoluut lusteloos.

Suiker van West-Indië. Het groote aanbod van tonnage tegenover een verminderde vraag had opnieuw een inzinking der vrachten tengevolge. Van Cuba naar U.K./Continent werd een 7500 tonner tegen 12/- bevracht voor Juni laden, maar daarna accepteerde een boot van ongeveer gelijke grootte 11/9 per einde Mei begin Juni.

Voor kleinere booten waren de vrachten eveneens lager en varieerden de cijfers tusschen 12/- en 12/6 van Cuba naar U.K./Continent voor Juni laden.

Salpeter van Chili. De toestand is vrijwel onveranderd. Zoo nu en dan komt een order aan de markt, overigens is er geen vooruitgang te bespeuren. Voor eerste helft Juni laden werd een 6500 tonner tegen 16/- naar Bordeaux/Hamburg range opgenomen, met de optie Noord-Spanje tegen 17/-. Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië) 18/6, Adriatische Zee 19/6 en Alexandrië 20/6.

Rijst van Birma. De tegenwoordige staking en de laatste aardbeving hebben er toe bijgedragen, dat de markt zeer schaarsch aan rijstorders is. De eenige afsluiting betreft een lading van ca. 6500 ton, welke per tweede helft Juni van Calcutta en Rangoon naar 6 havens Cuba tegen ca. 25/- bevracht werd.

Donau. Deze markt is nog zeer kalm, terwijl lagere cijfers genoteerd worden. Er werd slechts één boot, namelijk een 5300-tonner naar Antwerpen of Rotterdam tegen 14/- afgesloten.

Van de *Zwarte Zee* werden eenige groote booten tegen 11/- naar het Continent bevracht, terwijl bevrachters voor een handige boot 11/3 hebben betaald.

Middellandsche Zee. Ofschoon het aantal afsluitingen vrij groot was, zijn de vrachten niet verbeterd. Er zijn thans niet veel orders meer aan de markt, speciaal voor handige booten, en de vooruitzichten zijn alles behalve rooskleurig. O.m. werden de volgende ertsladingen bevracht: Almeria Pier/Barrow 6/6, Cartagena/Antwerpen 6/3, Bona/Tyne Dock 5/8, Emden 4/6, Oran/Rotterdam of Poortershaven 7/-, Pomaron/Gent of Antwerpen 6/6, Huelva/Arrossan 8/-, en Bordeaux 5/9.

Voor fosphaat werd betaald 6/- van Sfax naar Antwerpen, 5/9 naar Nantes, 5/7 $\frac{1}{2}$ naar Calais en 6/6 van Tunis naar Rotterdam.

Noord-Spanje. Op deze markt ging niets om. Van Bilbao naar Rotterdam werd een boot tegen 4/3 afgesloten. Overigens is er nog een order van Bilbao naar Tyne Dock, waarvoor 5/- genoteerd wordt en een order naar Cardiff tegen 5/3.

Kolen van U.K. Ofschoon de vraag naar scheepsruimte veel minder was, bleven de vrachtcijfers in de meeste richtingen vrij vast. Naar Zuid-Amerikaansche bestemmingen toonden de vrachten eenige reactie. Nadat de vorige week 17/- naar Buenos-Aires betaald werd, slaagden bevrachters er thans in prompte booten van Wales tegen 16/- en zelfs 15/9 op te nemen. Tegelijkertijd werd echter 18/3 naar Buenos-Aires met een gedeeltelijke lading naar Rosario tegen 19/3 betaald voor een prompte boot van Sunderland. Van Zuid-Wales werd o.m. afgesloten: Antwerpen 2/9, Bordeaux 4/-, Algiers 7/3, Genua 7/6, Port-Said 8/-, Para 14/-, Rio 14/3, Buenos Aires 16/- en Villa Constitution 17/6, optie Rosario 18/- en van de Oostkust Reval 4/6, Stettin 4/-. Hamburg 3/6, Rotterdam 3/3, Antwerpen 2/7 $\frac{1}{2}$, Gibraltar 6/-, West-Italië 7/9. Piraeus en/of Sirië 8/3 één, 8/9 beide havens, Las Palmas 8/6.